

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRKİYE’DE GİRİŞİMCİLİĞİN
GELİŞTİRİLMESİNDE GİRİŞİMCİLİK VE
KULUÇKA MERKEZLERİNİN ROLÜ:
KÜÇÜKÇEKMECE GİRİŞİMCİLİK VE
İNOVASYON MERKEZİ (KÜGİM) ÖRNEĞİ**

ÖZGÜR ORAN

2501161408

DANIŞMAN

PROF. DR. HALİM KAZAN

İSTANBUL-2020

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : ÖZGÜR ORAN

Numarası : 2501161408

Anabilim Dalı /
Anasanat Dalı / Programı : İŞLETME (İKTİSAT)

Danışmanı : PROF. DR. HALİM KAZAN

Tez Savunma Tarihi : 04.02.2020

Saati : 11.00

Tez Başlığı : TÜRKİYE'DE GİRİŞİMCİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİNDE GİRİŞİMCİLİK VE KULUÇKA
MERKEZLERİNİN ROLÜ: KÜÇÜKÇEKMECE GİRİŞİMCİLİK VE İNOVASYON MERKEZİ
(KÜGİM) ÖRNEĞİ

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış,
sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE OYBİRLİĞİ / ~~OYÇOKLUĞUYLA~~ karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- PROF. DR. HALİM KAZAN		KABUL
1- DR. ÖĞR. ÜYESİ ELÇİN ŞİŞMANOĞLU		Kabul
2- DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA AYDIN GÖKTEPE		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- DOÇ. DR. VOLKAN ÖNGEL		
2- DR. ÖĞR. ÜYESİ ZEKERİYA EMRE ERKAL		

ÖZ

TÜRKİYE’DE GİRİŞİMCİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİNDE GİRİŞİMCİLİK VE KULUÇKA MERKEZLERİNİN ROLÜ: KÜÇÜKÇEKMECE GİRİŞİMCİLİK VE İNOVASYON MERKEZİ (KÜGİM) ÖRNEĞİ

ÖZGÜR ORAN

Bu araştırmanın amacı girişimcileri desteleyerek gelişimini hızlandırmak üzere kurulan girişimcilik ve kuluçka merkezlerinin, girişimciliğin geliştirilmesindeki önemini ve rolünü Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi (KÜGİM) örneği özelinde incelemektedir.

Teorik çerçevesi literatüre dayalı olarak yürütülen çalışmada, KÜGİM yetkililerinden temin edilen belge, rapor gibi yazılı kaynakların yanı sıra merkez yetkilileri ve girişimcilerle görüşmeler gerçekleştirilerek veriler toplanmıştır. Ayrıca açık ofisten yararlanan 11 girişimciye yönelik anket çalışması yürütülmüş; girişimci olma nedenleri, karşılaştıkları zorluklar, devlet destekleri, merkezde yer alma sebepleri, eğitim, hizmet ve fiziksel imkanlardan memnuniyet düzeyine yönelik sorular çerçevesinde elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden vaka analizi yaklaşımıyla değerlendirilmiştir.

Görüşmeler ve anket çalışması sonucunda elde edilen veriler çerçevesinde KÜGİM’in girişimcilerin şirketleşmeye giden yolda en kırılgan oldukları ilk yıllarını sağlıklı bir şekilde aşmalarının ve büyümelerinin sağlanmasında olumlu etkiler yarattığı ifade edilebilir. KÜGİM açık ofis hizmetleri, eğitim, danışmanlık, mentorlük, altyapı hizmetleri gibi girişimcilerin birtakım giderlerini ücretsiz olarak karşılayarak yeni girişimcilerin işletme maliyetlerini azaltmasına, gelişmesine, sürdürülebilir büyümesine destek olmakta dolayısıyla girişimcilik ekosisteminin gelişmesine katkı sunmaktadır. Girişimcilerin üniversite ile etkileşiminin artırılması,

kendi aralarındaki iş birliğinin özendirilmesi ve devlet desteklerine yönelik başvuruların özendirilmesi ve teşvik edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Merkezi, Kuluçka Merkezi

ABSTRACT

THE ROLE OF ENTREPRENEURSHIP CENTERS AND INCUBATORS IN IMPROVING THE ENTREPRENEURSHIP IN TURKEY: KÜÇÜKÇEKMECE ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION CENTER (KÜGİM) EXAMPLE

ÖZGÜR ORAN

The aim of this research is to examine the importance and role of entrepreneurship centers and incubators established to support entrepreneurs and accelerate their development in the development of entrepreneurship in the case of Küçükçekmece Entrepreneurship and Innovation Center.

In the study, the theoretical framework which is based on literature, datas are collected by written sources such as documents and reports obtained from KÜGİM officials, as well as interviews with center authorities and entrepreneurs. In addition, a survey was conducted for 11 entrepreneurs whom are tenants in the office; the data obtained within the framework of the questions about the reasons of being an entrepreneur, the difficulties they face, the state supports, the reasons for being in the center, the satisfaction level of education, service and physical facilities were evaluated with the case analysis approach from the qualitative research methods.

Within the framework of the data obtained as a result of interviews and surveys, it can be stated that KÜGİM has positive effects on ensuring that the entrepreneurs pass the first years when they are most vulnerable and grow in a healthy way. KÜGİM supports the entrepreneurs by open office services, trainings, consultancy, mentoring and infrastructure services free of charge and helps to reduce the running costs of new entrepreneurs, to improve them, and to contribute to the development of the entrepreneurial ecosystem. It is recommended to increase the interaction of entrepreneurs with the university, to encourage cooperation among themselves and to encourage the applications for state supports.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurship Centers, Incubators

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın yürütülmesinde ve yönlendirilmesinde desteğini esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Halim KAZAN'a, verilere ulaşmamda ve anket çalışmasında her türlü desteği sonuna kadar veren Küçükçekmece Belediyesi ve Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi yetkililerine, anket sorularını sabır ve içtenlikle yanıtlayan girişimcilere ve çalışma boyunca bana her türlü desteği ve sabrı gösteren sevgili eşim İrem ORAN'a sonsuz teşekkür ederim.

Özgür Oran
İstanbul, 2020

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI

1.1. Girişimcilik Kavramının Tanımı	4
1.2. Girişimcilik İle İlgili Kavramlar.....	6
1.2.1. Girişim	6
1.2.2. Girişimci	8
1.2.3. Yönetici.....	10
1.2.4. Liderlik.....	12
1.3. Girişimciliğin Önemi.....	13
1.4. Dünyada ve Türkiye’de Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi.....	15
1.4.1. Dünyada Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi	15
1.4.2. Türkiye’de Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi	17
1.4.2.1. Osmanlı Döneminde Girişimcilik.....	17
1.4.2.2. Cumhuriyet Döneminde Girişimcilik	19

İKİNCİ BÖLÜM KULUÇKA MERKEZİ KAVRAMI

2.1. Kuluçka Merkezinin Tanımı.....	24
2.2. Dünyada Kuluçka Merkezlerinin Gelişimi.....	29
2.3. Türkiye’de Kuluçka Merkezlerinin Gelişimi	30
2.4. Kuluçka Merkezlerinin Sunduğu Hizmetler.....	30

2.4.1. Mekan ve Altyapı (Donanım) Desteği	31
2.4.2. Girişimcilik Eğitimleri ve İş Planının Geliştirilmesi	31
2.4.3. Finansmana Erişim.....	31
2.4.4. Mentorluk ve Danışmanlık	32
2.4.5. Fikri Mülkiyet Hakları	32
2.4.6. Hukuki ve İdari Destek	32
2.4.7. Teknoloji Transferi	33
2.4.8. Ağ Oluşturma ve Kümelenme	33

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

3.1. Araştırmanın Amacı	34
3.2. Araştırma Sorusu	34
3.3. Araştırmanın Önemi	34
3.4. Literatür	35
3.5. Araştırmanın Metodolojisi.....	37
3.5.1. Araştırmanın Deseni	38
3.5.2. Vaka Analizi	39
3.5.3. Araştırmanın Çalışma Grubu	40
3.5.4. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması	41
3.5.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	41
3.6. Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi (KÜGİM)	41
3.6.1. Girişimcilere Sunulan Hizmetler	42
3.6.1.1. Girişimcilik Eğitimleri.....	42
3.6.1.2. Yenilikçilik ve Yaratıcılık Odaklı Eğitimler	43
3.6.1.3. Ücretsiz Açık Ofis	43
3.6.1.4. Mentorluk ve Danışmanlık	43
3.6.2. KÜGİM'in Fiziki Özellikleri	43
3.7. Bulguların Analizi	44
3.7.1. KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerine Yönelik Bulgular	44
3.7.2. Yenilikçilik ve Yaratıcılık Odaklı Eğitimlere Yönelik Bulgular	45
3.7.3. Açık Ofis Kullanıcılarına Yönelik Bulgular	47

TARTIşMA VE DEğERLENDİRME.....	56
SONUÇ	63
KAYNAKÇA	64
EKLER	74

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Girişimcilerin Sahip Olması Gereken Özellikler	10
Tablo 2: Yönetici ve Lider Karşılaştırması	13
Tablo 3: Kuluçka Merkezlerinin Tür ve İşlevleri	27
Tablo 4: KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimine İlişkin Bilgiler	44
Tablo 5: Yenilikçilik ve Yaratıcılık Odaklı Eğitimlere İlişkin Bilgiler	46
Tablo 6: Açık Ofis Yararlanıcılarının Demografik Bilgileri.....	47
Tablo 7: Açık Ofis Yararlanıcılarının Sektörlere Göre Dağılımı.....	48
Tablo 8: Açık Ofis Yararlanıcılarının Daha Önce Yaptığı İş	48
Tablo 9: Açık Ofis Yararlanıcılarının Girişimde Bulunma Nedeni	49
Tablo 10: Girişimde Karşılaşılan Zorlukların Önem Derecesi.....	50
Tablo 11: Girişimcilere Yönelik Devlet Destekleri Hakkında Bilgi Düzeyi.....	50
Tablo 12: Ulusal Destek Mekanizmalarına Erişim Durumu	51
Tablo 13: Desteklerin Girişimcilerin İhtiyaçlarını Karşılama Durumu	51
Tablo 14: Girişimcilerin KÜGİM Açık Ofisten Yararlanma Süresi.....	52
Tablo 15: Girişimcilerin KÜGİM’de Yer Almadaki Öncelikli Nedenleri.....	52
Tablo 16: KÜGİM’in Girişimciliğe Etkisi	53
Tablo 17: Açık Ofis Yararlanıcılarının Diğer Girişimcilerle İş Birliği Durumu	54
Tablo 18: KÜGİM’de Verilen Hizmetlerden Memnuniyet	54
Tablo 19: KÜGİM’in Fiziksel Olanaklarından Memnuniyet	54
Tablo 20: KÜGİM’deki Danışmanlık/Destek Hizmetlerinden Memnuniyet	55

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Kuluçka Merkezi Faaliyet Süreci	26
Şekil 2: Kuluçka Merkezi Sistemi.....	28

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
DPT	: Devlet Plânlama Teşkilatı
GEM	: Küresel Girişimcilik Raporu
GİSEP	: Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı
İSTKA	: İstanbul Kalkınma Ajansı
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
İŞGEM	: İş Geliştirme Merkezi
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
KADAV	: Kadınlarla Dayanışma Vakfı
KAGİDER	: Kadın Girişimciler Derneği
KEDV	: Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı
KGF	: Kredi Garanti Fonu
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	: T.C. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KÜGİM	: Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ODTÜ	: Ortadoğu Teknik Üniversitesi
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
TKDK	: Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu
TTGV	: Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜSİAD	: Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği

GİRİŞ

Bu çalışmanın konusu bilgi toplumuna geçişle birlikte önemi hızla artan girişimciliğin gelişmesinde girişimcilik ve kuluçka merkezlerinin önemini ve rolünü Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi (KÜGİM) örneği üzerinden incelemektir.

Günümüzde özellikle bilgi ve iletişim teknolojileri alanında yaşanan hızlı gelişmelerle birlikte ekonomilerin büyümesi ve gelişmesinde, yeni istihdam alanlarının yaratılmasında, toplumsal standartların yükseltilmesinde girişimciliğin katkısı oldukça önem kazanmıştır. Girişimciliğin istihdama katkısı vasıtasıyla toplumsal refah açısından anahtar rol oynaması dolayısıyla, yatırımların artırılması ve işsizliğin azaltılması gibi ekonomik gelişmeyi harekete geçiren alanlarda başta merkezi ve yerel yönetimler olmak üzere tüm aktörler etkin görevler üstlenmiştir.

Bu kapsamda başarılı şirketleri ortaya çıkarmak üzere girişimcilere destek olacak kaynak ve hizmetleri sağlayan girişimcilik ve kuluçka merkezi programları ülkemizde de uygulanmaya başlamıştır. Girişimcilik potansiyelinin harekete geçirilmesi ve kurulan işletmelerin hızlı ve sağlıklı büyümeleri konusunda, bu merkezlerin rolü her geçen gün artmaktadır. Bu merkezlerde girişimcilerin eğitim, danışmanlık, fiziksel ortam, altyapı hizmetleri ile yönetim ve pazarlama desteği gibi önemli ihtiyaçları karşılanarak iş hayatına giriş yapmalarına ve sürdürülebilir büyümelerinin sağlanmasına yardımcı olunmaktadır.

Çalışmada İstanbul Kalkınma Ajansı'nın (İSTKA) desteğiyle 2017 yılında Küçükçekmece Belediyesi tarafından kurulan Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi'nin (KÜGİM) girişimcilik ekosistemine katkısı incelenmiştir.

Çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde girişimciliğe yönelik kavramsal bir çerçeve oluşturmaya yönelik girişimcilikle ilgili kavramlar açıklanmış, önemine değinilmiş ve dünyada girişimciliğin gelişimi aktararak

Osmanlı'dan günümüze Türkiye'de girişimciliğin tarihsel gelişimi üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde kuluçka merkezi kavramı ele alınarak dünyada ve Türkiye'de kuluçka merkezlerinin gelişimi hakkında bilgi verilmesinin ardından bu merkezlerin girişimcilere verdiği destekler ve hizmetler anlatılmıştır.

Üçüncü bölümde ise girişimciliğin geliştirilmesinde girişimcilik ve kuluçka merkezlerinin rolü Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi (KÜGİM) örneği üzerinden incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bölümde çalışmanın amacı, önemi, yöntemi ve konuyla ilgili yapılan benzer araştırmalara ilişkin literatür çalışması gerçekleştirilmiştir. Ayrıca KÜGİM ile ilgili kısa bir bilgilendirme yapıldıktan sonra merkezin girişimciliğin geliştirilmesine yönelik etkilerini ve rolünü değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilen eğitim ve faaliyetlere ilişkin bilgiler belge ve raporlardan elde edilen veriler doğrultusunda aktarılmış, açık ofis hizmetlerinden yararlanan girişimcilere yönelik yürütülen anket çalışmasına ve gerçekleştirilen yüzyüze görüşmelere ilişkin verilere yer verilerek bulgular değerlendirilmiştir.

Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte ele alındığı karma yöntem kullanılmıştır. Bu kapsamda açık ofis yararlanıcısı 11 girişimciye yönelik anket uygulanarak nicel veriler toplanmış ve merkezin girişimciliklerine etkisi ölçülmesi amaçlanmıştır. Ayrıca konunun daha iyi anlaşılması ve deneyim, tutum ve görüşlerine ilişkin bilgi edinilmesi için girişimcilerle, merkezdeki çeşitli eğitim faaliyetlerinden faydalanan bireylerle ve merkez yöneticileriyle yapılandırılmamış yüzyüze görüşmeler gerçekleştirilerek nitel veriler toplanmıştır. Araştırmada bulguların analizi ayrı ayrı yapılmış, tartışma ve değerlendirme bölümünde birleştirilerek yorumlanmıştır.

Çalışmada girişimcilerin şirketleşmeye giden yolda en kırılgan oldukları ilk yıllarını sağlıklı bir şekilde aşmalarının ve büyümelerinin sağlanması amacıyla kurulan girişimcilik ve kuluçka merkezlerinin girişimciliğin geliştirilmesindeki rolü yerelde özgün bir merkez olan KÜGİM örneği üzerinden araştırılmıştır. Literatür incelendiğinde konuyla ilgili yapılan çalışmalarda daha çok model önerilerinin

sunulduğu, amprık incelemelerin gerçekleştirildiği ya da literatür taramasıyla mevcut durumun ortaya koyularak bu merkezlerin desteklerinin ve yararlarının anlatıldığı görölmektedir. Çalışmayla elde edilen sonuçların benzer çalışmalara da kılavuzluk etmesi hedeflenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI

Bu bölümde girişimcilik kavramının tanımı, girişimcilik ile ilgili kavramlar, girişimciliğin önemi ile dünyada ve Türkiye’de girişimciliğin tarihsel gelişimi anlatılmıştır.

1.1. Girişimcilik Kavramının Tanımı

Fransızca’da “üstlenmek, başlamak, ele geçirmek” anlamlarına gelen ‘entreprendre’ sözcüğünden türetilen girişimcilik (entrepreneurship) kavramı Türkçe’de “üstlenmek” anlamına gelmektedir. Türk Dil Kurumu İktisat Terimleri Sözlüğünde (2004) ise girişimciliğin sözlük anlamı “girişimci olma durumu, emek sermaye ve doğayı bir araya getirerek üretim sürecinin bir üretim faktörü olarak tasarlanması, örgütlenmesi ve onun tüm risklerinin üstlenilmesi” şeklindedir.

Literatürde birçok yazar tarafından farklı bakış açılarıyla incelenen girişimcilik kavramı genellikle risk, sermaye tedariği, üretim faktörleri gibi konular çerçevesinde ele alınmıştır, bunun yanı sıra küçük işletmelerin kurulması ve yönetilmesi şeklinde tanımlayan yazarlar da bulunmaktadır (Müftüoğlu, vd., 2005: 3).

Girişimciliğe ilişkin ilk ve kabul gören tanımlamayı 1755 yılında ‘Essai Sur la Nature du Commence en General’ isimli eserinde Fransız asıllı İrlandalı ekonomist Richard Cantillon yapmıştır. Cantillon girişimciliği ‘herhangi bir şekilde serbest çalışma’ şeklinde tanımlamıştır (Uygun, 2018: 8).

Literatürde önemli yer edinmiş girişimcilik tanımlarından bazıları şu şekilde ifade edilebilir:

“Girişimcilik, işletmelerde yeni yeni kombinasyonlar kurarak uygulamaktır” (Schumpeter, 1934).

“Girişimcilik, kar maksatlı bir iş kurmak, sürdürmek ve geliştirmek için yürütülen amaçlı faaliyetler bütünüdür” (Cole, 1968).

“Girişimcilik, mevcut kaynaklara yeni refah yaratma kapasitesi eklemeyi veya refah yaratan kaynaklar oluşturmayı içeren yenilik faaliyetidir” (Drucker, 1985: 20).

“Girişimcilik, yeni işletmeler kurmaktır” (Gartner, 1989: 62).

“Girişimcilik, bireylerin tek başına veya bir örgüt içerisinde, hlihazırda sahip oldukları kaynaklara bakmaksızın firsatların peşinde koştukları bir süreçtir” (Stevenson ve Jarillo, 1990: 23).

“Girişimcilik, firma düzeyinde sergilenen girişimci davranışlardır. Bu davranışları st yönetimin risk alması, teknolojik liderliğin sürdürülmesi için ürün yenileştirmenin sıklıkla yapılması ve rakiplerle rekabet edebilmek için girişimci ve proaktif davranılmasıdır” (Covin ve Slevin, 1991).

“Girişimcilik; değer yaratan, getirdiği yeniliklerle ekonomide değişiklikler sağlayan bir süreçtir” (Muzyka, vd., 1995: 352).

“Risk ve belirsizlikleri göze alarak kar elde etmek ve büyümek amacıyla yenilikçi yapılar oluştururmaktır” (Dollinger, 1995)

“Girişimcilik, bireylerin ve takımların, çevredeki firsatlardan yararlanmak üzere çeşitli girdilerle benzersiz kombinasyonlar oluşturarak değer yarattığı süreçtir” (Morris, 1998: 16).

“Girişimcilik, yeni bir vizyon yaratma yeteneğidir. Bu vizyon doğrultusunda, başarısızlık ihtimalini azaltmak ve ihtiyatlı risk alma arzusunu azaltmak için imkân dahilinde olan her şey gerçekleştirilir. Yaratıcı bir süreci ifade eden girişimcilik, insanın içinde bulunan enerji ve bir şeyler yapma isteğinin, bir girişim haline dönüştürme çabasıdır. Girişimcilik, kriz ve çatışma ortamında yeni firsatlar ortaya koyma becerisi, başkalarının kullandığı kaynaklara erişme ve kontrol etme duygusudur” (Timmons, 1998: 27).

“Girişimcilik, yeterli g ve zamanı tahsis ederek, beraberinde ortaya çıkabilecek finansal ve sosyal riskleri de üstlenerek, bağımsızlık, kişisel tatmin,

parasal kazançlar elde edilerek, katma değeri olan yeni bir şeyler yaratma sürecidir” (Hisrich ve Peters, 2002: 10).

“Girişimcilik, yeni işletmeler yaratmaktır. Yeni işletme ifadesiyle anlatılmak istenen, mevcutları aynen taklit etmeyen, bazı yönlerden farklılık taşıyan işletmedir. Örneğin, girişimcinin şimdiye kadar denenmemiş bir yerleşim yerinde mağaza açması, yeni bir ürün veya üretim teknolojisi geliştirmesi, bir ürünün promosyonu için yeni bir yöntem bulması vb.” (Rumelt, 2005: 11).

Literatürdeki tanımlar incelendiğinde girişimciliğe ilişkin kesin bir tanımın bulunmadığı, zaman içinde kavrama yeni bakış açıları eklendiği ve geliştirildiği görülmektedir. Yakın tarihte yapılmış olan, bu gelişim ve değişimleri kapsayacak şöyle bir tanıma yer vermek mümkündür: “Girişimcilik ortaya çıkan sorun ve ihtiyaçların giderilmesi için risk unsurlarını da dikkate alarak tüm üretim faktörlerinin bir araya getirilmesiyle ticarileştirilebilecek ürün ve hizmetlerin oluşturulmasına yönelik fırsatların öngörülmesi ve değerlendirilmesidir” (Ürper, vd., 2012: 5).

Günümüzde özellikle bilişim teknolojileri alanında yaşanan hızlı gelişmeler, girişimciliğin önemini artırmış, bu alan meraklı genç girişimcilerin ekonomik yaşama katılımlarını sağlamıştır. Amerika’da Silikon Vadisi, birçok ülkede teknoloji merkezleri ve teknoparklar yüksek teknolojilere dayalı girişimcilik faaliyetlerinin yaygınlaşmasını sağlamıştır (Tutar ve Altınkaynak, 1994: 5).

1.2. Girişimcilik İle İlgili Kavramlar

Bu bölümde girişimcilik kavramı ile yakın ilişkisi olan girişim, girişimci, yöneticilik ve liderlik kavramları açıklanmıştır.

1.2.1. Girişim

TDK Türkçe sözlükte “bir işe girişme, teşebbüs” olarak tanımlanan girişim işletme terimleri sözlüğünde “insanların ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet üretmek amacıyla girişimci tarafından oluşturulan organizasyonlar” şeklinde tanımlanmıştır. Karşılaştırmalı İşletme Yönetim Terimleri Sözlüğü isimli kitabında

Bedük (2012: 88) ise girişimi başkalarının gereksinimlerini gidermek üzere sürekli üretimde olan ekonomik bir birim olarak tanımlamıştır.

Kar elde etmek ya da diğerk şekillerde yarar sağlamak üzere bir bedel karşılığında ürün satışı yapılması ya da hizmet üretilmesine yönelik kurulan yasal bir yapısı olan organizasyon şeklinde tanımlanabilecek girişimin belirleyici niteliklerini (Marangoz 2017: 41) şu şekilde sıralamaktadır:

- “Girişimin amacı, kazanç veya yarar sağlamaktır,
- Girişim ücret karşılığında satmak üzere mal veya hizmet üretir veya fon sağlar. Bu nitelik, girişim olmanın zorunlu unsurudur,
- Girişimin üç temel işlevi, üretim, satış ve bu iki işlevin yerine getirilmesi için gerekli fonların sağlanması veya finansmandır,
- Girişim hukuki bir birimdir. Tüzel kişiliğes sahip bulunan girişim, sahiplerinden ayrı bir kişiliğes sahiptir. Çalışmalarını bu kişilik altında yürütür, haklara sahip olur ve yükümlölükler üstlenir,
- Girişim finansal bir birimdir. Girişimin kendisine ilişkin varlıkları ve bunları karşılayacağı öz ve yabancı kaynakları bulunur,
- Girişim, insan ve materyalden oluşan bir örgüttür ve bu örgüt devamlılık gösterir” (Marangoz, 2017: 41).

Girişim ve işletme kelimelerinin çoğuk kez uygulamada birbirinin yerine kullanıldığı görölmektedir (Doğank, 2010: 6). Ancak diğerk taraftan girişim ve işletmenin arasında farklılıklar olduğu görüşünde olan Tutar ve Altınkaynak’a göre (1994:4) işletmeler, mal ve hizmetlerin üretildiğı ve pazarlandığı yerlerdir. Kısaca işletmecilik faaliyetlerinin yapıldığı yerlere “işletme” adı verilmektedir. Girişim veya diğerk adıyla teşebbüs kavramı “girişmek”, işletme kavramı ise “işletme” kökeninden gelmektedir ancak girişim kavramı risk kavramını içermesine rağmen, işletme kavramının anlamında risk kavramı yoktur. Ekonomik bir faaliyet için girişimde bulunan bir kişi, daima birtakım riskleri göz önüne almak durumundadır. Girişim, hukuki ekonomik ve mali bir kuruluştur. Girişimcilik ise ekonomik, hukuksal ve mali bir faaliyettir (Tutar ve Altınkaynak, 1994: 4).

1.2.2. Girişimci

Girişimci ile iktisattaki “risk içermek” kavramlarını birlikte ele alan Fransız İktisatçı Cantillon girişimciyi belirli bir fiyata satın aldığı üretim araçlarını yeni ürünlere dönüştürdükten sonra belirli olmayan bir fiyata satmaya çalışan aracı olarak nitelendirirken Jean Baptise Say üretime yönelik tüm faktörlerin bir araya getirilmesinde aracı kişi şeklinde tanımlamaktadır (Schumpeter, 1949: 64).

Joseph A. Schumpeter’e (1978) göre girişimci yenilikçi, denenmeyen teknolojiler geliştiren ve dinamik olma özelliğine sahip kişidir. Schumpeter girişimcilik davranışına yansıyan 5 temel özelliği şu şekilde sıralamıştır:

- “Müşterinin henüz keşfetmediği veya bilmediği yeni bir ürün veya hizmeti üretmek,
- Yeni bir üretim veya hizmet şekli geliştirmek,
- Kimselerin keşfetmediği yeni pazarlar bulmak,
- Yeni bir hammadde kaynağı bulmak,
- İçinde bulunmuş olduğu endüstriyi yeniden yapılandırma” (Aktaran: Arıkan, 2002: 7).

Peter F. Drucker ise girişimciyi, “Her zaman değişimi arayan, ona cevap veren, değişimi fırsat olarak gören kişi” olarak ifade etmiştir. Drucker bakış açısını şu şekilde örneklemiştir: “Bir restoran veya şarküteri dükkanı aan bir karı-koca kesinlikle risk üstlenmişlerdir. Fakat girişimci sayılabilirler mi? Kendi bölgelerinde dışarıda yemenin popülaritesinin artacağına dair bir riske girmişler, ancak yeni bir müşteri talebi veya memnuniyeti ortaya koymamışlardır. Bu bakış açısından yeni bir girişimde bulunmalarına rağmen girişimci değillerdir. McDonald’s tarafından Amerikan restoran yapısının değiştirilerek yeni bir müşteri talebi ve hizmet standardının uygulanması ise bir girişimciliktir.” Bu bağlamda Drucker, kendi hesabına çalışan kişi (small business owner) ile girişimci kavramını birbirinden ayırmakta ve yapılan her girişimi ve kurulan yeni bir işi girişimcilik olarak nitelendirmemektedir. Drucker’a göre aradaki fark, girişimcinin yeni bir pazar ve yeni bir müşteri talebi oluşturmasıdır (zmen, 2016: 10-11).

Girişimci, başkalarının gereksinimlerini gidermek üzere iktisadi ürün veya hizmet üretmek için işletme kuran veya işletmelere ortak olan kişilere denir. Girişimci işletme kurmakla önemli bir risk üstlenmektedir. Bu da işletme kurmak için ortaya koyduğu sermayeyi başarısızlık halinde kaybetme riskidir. Ancak bu riskin karşılığında girişimcinin riske göre daha yüksek olan maddi ve manevi kazanç beklentisi vardır (Arıkboğa, 2013: 3).

Tutar ve Altınkaynak (1994: 4) girişimciyi üretim faktörlerini bir araya getirerek kar elde etme amacı güden ve bunun karşılığında da doğabilecek riskleri göze alabilen kişi olarak tanımlarken Yelkikalan (2006: 46) ise girişimci kişiliğın özellikleri üzerinde durarak şu şekilde tanımlamaktadır:

“Sürekli olarak çevreyi gözleyip talebi takip eden, yeni talepler yaratan, talepteki değişimleri zamanında fark eden, kaynak temin etme ve kaynak yaratma suretiyle işletme kuran, rekabete açık, riske girmek ve sorumluluk almak konusunda tereddüt etmeyen, dinamik ve yaratıcı yeteneklere sahip kişilerdir”

Literatürde girişimciyi açıklayan fikir birliğine varılmış genel bir tanım bulunmasa da hemen hemen tüm tanımlarda ortak olan iki özellik dikkat çekmektedir. Bunlardan biri girişimcilerin riske girmeye ve sorumluluk almaya yatkınlıkları, diğeri ise başkalarının göremediğı fırsatları görerek yeni iş fikirleri yaratma kabiliyetidir.

21. Yüzyılda bilim ve teknolojiye meydana gelen gelişmelerle girişimcinin ekonomik değeri ve toplumdaki yeri oldukça önem kazanmıştır. Bu kapsamda bazı iş insanların 2000’li yıllarda girişimcilerin sahip olması gereken özelliklerine ilişkin görüşleri aşağıda sıralanmıştır (Aşkın, vd., 2011: 70).

Tablo 1: Girişimcilerin Sahip Olması Gereken Özellikler

İyi bir eğitim almış	Çok nitelikli kadrolara sahip olan
Sermaye birikimine sahip	Hizmet anlayışını ön planda tutan
Dünyadaki gelişmelere ayak uyduran	Katılımcı yönetime önem veren
Teknolojiyi yakın takibe alan	Rasyonel
Yeniliklere açık	Kaliteye önem veren
Araştırmacı	Çevreye ve insana önem veren
İleriyi görebilen	Başarma hırsı olan
Risk üstlenen	Eğitimci
Yabancı dil bilen	Sabırlı
Kararlı	Paylaşımci
Analiz yeteneğine sahip	Heyecanlı
Yaratıcı	Çalışkan
İyi bilir çevreye sahip	Atılımcı
Lider	Takım çalışmasına önem veren
Bilgi birikimine sahip	Üretici ruhlu
Kendi pazarını iyi bilen	İletişimi güçlü olan

Kaynak: Aşkın, vd., “Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı ve Gelişimi”, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, C. VI, S. 2, 2011, s. 70.

1.2.3. Yönetici

Yönetimi icat eden adam olarak adlandırılan Drucker yöneticiyi her işi canlandıran unsur olarak nitelendirmektedir. Yöneticinin vasıflarına dikkat çeken Drucker yöneticinin liderliğinin olmaması durumunda kaynakların ürüne dönüşemeyeceğini sadece kaynak olarak kalacağını belirtmektedir. Dolayısıyla yöneticiliğin çok boyutlu ve farklı beceriler gerektiren karmaşık bir iş olduğu ifade edilebilir (Özmen, 2016: 185).

Diğer taraftan, girişimcilik kavramı bağlamında yönetici tanımlarına bakıldığında, başlıca iki tür yaklaşıma rastlamak mümkündür: Birinci tür tanımlarda

yönetici, girişimci vasıflarını taşımasına gerek olmadan girişimcinin hedeflerine ulaşmasını sağlayan kişi rolündedir. İkinci tür tanımlarda ise bir girişimci olarak yönetici ele alınmıştır.

İlk tür yaklaşım ele alındığında; en genel anlamı ile yönetici, başkaları aracılığıyla işleri yapan veya amaca ulaşmaya çalışan kişi olarak tanımlanabilir (Özmen, 2016: 185; Tutar ve Altınkaynak, 1994: 7). Daha geniş bir tanım ile yönetici, tüm üretim faktörlerini bir araya getirerek mal veya hizmetlerin üretilmesini ya da bunların pazarlanmasını koordine eden, işletmenin hedeflerine ulaşmasında etkin rol oynayan kişidir (Akpınar, 2011: 28; Marangoz, 2017: 43; Mucuk, 2001: 6). Yönetici bir işletmede girişimci veya hissedarlar adına işletmenin amaçlarına ulaşması için planlama, örgütleme, yönlendirme, koordinasyon ve denetleme işini yapan, insanları motive ederek onlara liderlik etmesi beklenen kişidir (Arıkboğa, 2013: 3). Yönetici, girişimci tarafından ortaya konulan fikri hayata geçirebilmek için gerekli analizleri gerçekleştirerek amaca ulaşılmasını sağlayan kişidir (Akpınar, 2011: 28).

Girişimcinin fikirlerini uygulamaya koyarak hedeflere ulaşmak için gerekli unsurları düzenleyen, yol ve yöntemler belirleyen yöneticinin sahip olması gereken özellikler şöyledir:

- İş bitirme azim ve heyecanı,
- Çalışkanlık,
- Bilgi,
- Organizasyon gücü,
- Finans,
- Denetim kabiliyeti,
- Çevre ile içte ve dışta iyi ilişkiler kurabilme (Müftüoğlu, 1989: 72).

Şimşek ve Çelik (2013) yöneticinin görevlerini şu şekilde sıralamaktadır:

- Yönetici, başkalarıyla çalışan ve onlar vasıtasıyla amaca ulaşmaya çalışan kişidir,
- Yönetici, rekabet halindeki amaçları dengeler,

- Yönetici, her şeyden önce sorumluluk yüklenen kişidir,
- Yönetici, kavramsal (fikri) bir düşündürdür,
- Yönetici, örgütte arabuluculuk fonksiyonunu yerine getirir,
- Yönetici, aynı zamanda bir politikacı ve diplomattır.

Bu tanımlara göre girişimcinin en önemli iki özelliği olan risk alma ve yeni fikir geliştirme, yöneticide bulunmak zorunda değildir. Yönetici sadece riski girişimciye ait olmak koşuluyla girişimcinin ürettiği fikri uygulamaya dönüştürmek için çalışır.

İkinci tür yaklaşımda ise girişimcinin yönetsel rolü ön plana çıkarılmıştır. Bu anlamda, girişimcilik üzerine öncü çalışmaları olan Jean Baptise Say, girişimcinin yönetsel rolünü ilk vurgulayan kişilerdendir. Say’a göre girişimci, şirket bünyesinde hem bir koordinatör ve hem de modern bir lider ve yöneticidir. Jean Baptise Say, A Treatise on Political Economy or the Production, Distribution and Consumption of Wealth isimli kitabında girişimcinin üretim ve dağıtımda etkin koordinasyon rolünün bulunduğu altını çizmektedir (Kaygın ve Güven, 2015: 13).

1.2.4. Liderlik

Liderlik; belirli hedeflere ulaşmak için insanları bir araya getirerek harekete geçirme bilgi ve yeteneklerinin toplamı olarak ifade edilirken bunu yerine getiren kişi ise lider olarak tanımlanmaktadır. Liderlik daha öz bir ifadeyle “ortak bir hedef doğrultusunda insanları etkileme yeteneğidir” (Marangoz, 2017: 44). Yine benzer bir tanımla liderlik, çalışanları organizasyonel amaçlara gönüllü olarak ulaşmak için etkileyebilme yeteneği olarak ifade edilmektedir (Arıkboğa, 2013: 195-196).

Liderlik, kişilerin ortak bir vizyon çerçevesinde bir araya gelerek bu vizyon çerçevesinde benimsenen hedeflerin gerçekleşmesi amacıyla katkı sağlaması süreci şeklinde açıklanabilir (Doğaner, 2014: 182). Durukan’a göre (2007: 29) genel ve kabul görmüş bir tanımla lider, belli bir hedefe ulaşmak için insanlara izleyeceği yolu gösteren kişidir.

Liderlik ve girişimcilik birbirine oldukça benzer özellikler içermektedir. Pes etmemek, başarıyı sonuna kadar kovalamak, hedefleri takip etmek ve gerektiğinde

doğru karar verebilmek her ikisinin de ortak özellikleri olarak sıralanabilir (Akpınar, 2011: 27).

Yöneticilik ve girişimcilik özelliklerini taşıması beklenen girişimcinin aynı zamanda etkin bir lider olması gerekmektedir. Yönetici ve lider her ne kadar birbiriyle bağlantılı olsa da aralarındaki farklılıklar Tablo 2’deki gibi gösterilebilir (Marangoz, 2017: 45):

Tablo 2: Yönetici ve Lider Karşılaştırması

YÖNETİCİ	LİDER
- İdarecidir - Tekrarcıdır - Devam ettiricidir - Sistem ve yapı üzerine odaklanır - Denetime güvenir - Kısa vadeli görüşe sahiptir - Nasıl ve ne zaman sorularını sorar - Klasik anlamda iyi askerdir - Mevcut durumu kabul eder	- Yenilikçidir - Orijinaldir - Geliştiricidir - İnsan üzerine odaklanır - Dürüsttür, doğruluğa güvenir - Uzun vadeli perspektife sahiptir - Neden ve niçin sorularını sorar - Kendisidir - Mevcut duruma kafa tutar

Kaynak: Marangoz, Mehmet, **Girişimcilik**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2017, s. 45.

1.3. Girişimciliğin Önemi

Girişimcilik ekonomik kalkınma ve sosyal refahın sağlanması açısından önemli bir role sahiptir. İstihdam imkanları yaratarak işsizliğin azaltılmasına katkı sağlayan girişimcilik ekonomik büyümenin hızlanmasına, demokrasinin yerleşmesine, toplumsal ve bireysel sosyal refahın artmasına destek olur.

Girişimcilik ekonomik ve sosyal alanda iki temel fonksiyona sahiptir. Bu fonksiyonlara ilişkin hususlar aşağıdaki maddelerdeki gibi sıralanabilir:

Girişimcilik ekonomik alanda;

- “İstihdam hacminin genişletilerek işsizliğin önlenmesinde,
- Ekonomik büyümenin hızlandırılmasında,
- Yeni endüstrilerin doğmasında,
- Refah düzeyinin yükseltilerek geniş bir toplumsal tabana yaygınlaştırılmasında ve orta sınıfın güçlendirilmesinde,
- Bölgesel gelişmişlik farklarının ortadan kaldırılmasında ya da azaltılmasında işlevseldir.”

Girişimciliğin sosyal alandaki fonksiyonları ise şu şekilde sıralanabilir;

- “Birçok teknolojik buluşun toplumun yararı için yenilikçi ürün ya da hizmetlere dönüştürölmesinde,
- Değer yaratmada,
- Toplumsal yapıda da değişimci/yenilikçi bir sürecin başlatılmasında,
- Girişimciliğin risk üstlenme, yenilikçi ve öncü olma niteliğinden dolayı tüm toplumların değişim ve gelişim süreçlerinde işlevseldir” (Bozkurt, 2012: 233-234).

Durukan (2007: 28) günümüz bilgi toplumunda girişimciliğin önemini şöyle ifade etmektedir:

“Dünya açısından değerlendirildiğinde; Adam Smith’in ‘Ulusların Zenginliği’ adlı kitabıyla temelleri atılan kapitalist ekonomik sistemin, sanayi devriminden sonra iyiden iyiye artan üretim ve ticaret hacmiyle birlikte gittikçe serbestleşen ve rekabetin çok yoğun yaşandığı bir piyasa ekonomisine dönüştüğünü söylemek mümkündür. Günümüzde iyi yetişmiş, gerçek anlamda girişimcilik ruhuna sahip, ekonominin itici gücünü oluşturacak bireylere duyulan ihtiyaç, tarihin hiçbir döneminde bugünün bilgi toplumunda olduğu kadar hissedilmemiştir.”

Girişimciler, meydana getirdikleri yenilikleri ürün veya hizmetlere dönüştürerek bireyler ve toplum adına fayda yaratmaktadır. Dolayısıyla girişimci

toplumun dinamik gücünü oluşturmaktadır ve toplumun gelişmişliğinin de bir göstergesidir (Akpınar, 2011: 13).

1.4. Dünyada ve Türkiye’de Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi

Bu bölümde tarihsel süreç içerisinde dünyada ve Türkiye’de girişimciliğin gelişimi aktarılacaktır.

1.4.1. Dünyada Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi

İlkçağlar itibariyle yaşamını devam ettirebilmek için her olumsuzğa karşı ihtiyaçlarını giderme eğiliminde olan insanoğlu için Kabataş devrinden demirin icadına kadarki tüm devirler girişimcilik ruhu ve riski göze alarak ortaya koyduğu birer yenilik olarak kabul edilebilir (Durukan, 2007: 26).

Tarım çağıyla birlikte yerleşik hayata geçiş yapan insanoğlu ihtiyacı olandan fazla ürettiği mahsulleri pazar alanlarında takas etmiş ya da değerli maden veya para karşılığında satmış, böylelikle de ticari anlamda ilk girişimcilik fikri ortaya çıkmıştır (Marangoz, 2017: 4-5).

Orta Çağ’da ise girişimci olarak karşımıza meslek, esnaf kuruluşları gibi korporasyonlar çıkmaktadır. Bu dönemde ticari hayata yön veren bu kuruluşlar bir risk almamış, tarım alanları, kale, kamusal binalar ve dini yapıların inşa edilmesi gibi feodal sistem tarafından ön görülen projeleri gerçekleştirmişlerdir. Girişimciye ait olan üretim unsurları kullanılmış, girişimci işinin başında yer alarak çalışmıştır (Özgüven, 1992: 30).

16. Yüzyılda merkantilizm etkisiyle özel ve kamu girişimlerine ait ürünleri altın karşılında diğer ülkelere ihraç etme çabasının sonucu olarak büyük sanayi kuruluşları meydana çıkmıştır. Merkantalizmin ardından Avrupa’da liberalizmin etkisini hissettirmesiyle rasyonalizm öne çıkmış, rekabet en üst seviyeye çıkmış ve sınır ötesi ticaretin de desteklenmesiyle özel sektör girişimciliği büyük önem kazanmıştır. 17. Yüzyılda ise risk unsuru ilk kez ortaya çıkmıştır. Hükümetlerle yapılan sözleşmelerin sabit fiyatlar üzerinden imzalanmaya başlamasıyla iş bitiminde

ortaya çıkacak kar veya zarar olasılığı risk unsurunu da getirmiştir (Ercan ve Gökdeniz, 2009: 61-62).

Çakmak (2003) ticari faaliyetlerin hakim olduğu 18. Yüzyıla kadarki dönemi “ticari kapitalizm” dönemi olarak nitelendirmektedir. Her ne kadar kapitalist bir dönem olsa da endüstriyel açıdan İtalya ve Floransa’da tekstil faaliyetleri bulunmaktaydı. Fakat tarımda kullanılan teçhizatların imalatında kullanılan metallerin geliştirilmesi ve yeni madenlerin keşfedilmesiyle üretim alanında yeni tekniklerin geliştirilmesi İngiltere’de sanayi devrimini gerçekleştiren girişimciler açısından en önemli gelişmeler olmuştur.

Bilimsel bilgi ve coğrafi keşifler ile ticaret sonucunda beliren sermaye unsurlarıyla hız kazanan sanayi devrimiyle birlikte çağdaş girişimcilik ortaya çıkmıştır. Sanayileşme sonucuyla farklı nitelikler kazanan girişimci tipinde yaşanan değişimle girişimcinin ekonomideki değeri ve toplumdaki önemi de yükselmiş ve bu gelişmelerle birlikte girişimcilik artık önemli bir üretim faktörü olarak kabul edilmiştir (Tutar ve Altınkaynak, 1994: 8). Bu dönemde teknolojik ve ekonomik alanda da birçok değişiklikler/ilerlemeler meydana gelmiş, yoğun çalışma saatleriyle birlikte, vasıfsız işçiden vasıflı-teknik ve idari elemana geçilmiş ve işçi sendikaları kurulmaya başlanmıştır. Yeni teknolojiler hem üretim hem de rekabet koşullarında değişikliklere neden olmuştur. Ürünler kitlesel çapta üretilmeye başlanmış ve bunun sonucunda da bir firma rakiplerinden daha ucuza mal satma ve böylece piyasanın hakimi olma durumuna geçebilmiştir. Devrin hırslı girişimcileri teknoloji ve endüstriyi daima yeniliğe ve ileriye itmiştir (Aytaç, 2005, 81).

Birinci ve İkinci Dünya Savaşı insanlık tarihi üzerinde derin yaralar bırakmasına karşın, girişimcilik ve ekonomik gelişme konusunda önemli sonuçlar doğurmuştur. Savaş ekonomisi nedeniyle ortaya çıkan ihtiyaçlar girişimciler tarafından karşılanmaya çalışılmış ve savaş sonrası dönemde dünyanın yeniden inşası yeni girişimcilik fırsatları doğurmuştur. Bu dönemde savaşların kazanılması için geliştirilen yeni teknoloji ve araçlar geleceğin girişimcileri için gerekli altyapıyı hazırlamıştır. Örneğin ülkelerin birbirlerinin şifrelerini çözmek için harcadığı çabalar modern bilgisayarların gelişmesi için zemin hazırlamıştır. Bilgisayarların

kullanılmasıyla birlikte bilgisayarlar arasında iletişim kurma ihtiyacı doğmuş, internet de bu sorunun çözümü olmuştur. İnternet ile kolaylaşan ve yaygınlaşan iletişim olanakları dünya ölçeğinin teknolojik olarak küçülmesini sağlamıştır. Yaşanan bu gelişmeler sonrasında, girişimcilik içinde bulunan coğrafya ile sınırlı bir faaliyet olmaktan çıkmış dünyanın tamamına yayılmıştır (Özmen, 2016: 12).

Girişimciliğin gelişmesinde bilim ve teknoloji alanındaki radikal gelişmeler büyük rol oynamıştır. Teknolojik alanda yaşanan hızlı değişimler ürünlerin ömrünün kısalmasına neden olmuş, bunun sonucu olarak da talepteki değişimler hız kazanmıştır. Özellikle bilgisayar destekli tasarım sayesinde yeni ürünlerin üretilmesi, tasarımcıların işini oldukça kolaylaştırmıştır. Bu da toplumsal değişime ivme kazandırmada teknolojik gelişmelerin önemini artırmıştır. Düşük düzeyde teknolojilerle yapılan üretim bırakılarak yeni teknolojilere yönelmek üretim kapasitesini artırdığı gibi yeni çalışma/üretim süreçleri de doğurmuştur (Aytaç, 2005, 82).

1.4.2. Türkiye’de Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi

Bu bölümde Osmanlı dönemi ve Cumhuriyet döneminde girişimciliğin tarihsel gelişimi anlatılmıştır.

1.4.2.1. Osmanlı Döneminde Girişimcilik

Türkler Anadolu’ya gelerek göçebe düzenden yerleşik hayata geçmesiyle ticaret ve zanaatkarlık gibi alanlarda oldukça ileri gitmişler, Selçuklular döneminde kurulan ve Osmanlı Devleti’nin kuruluş döneminde de yer alan esnaf ve sanatkar örgütü niteliğindeki Ahi Teşkilatı oldukça etkin ve başarılı olmuştur (Durukan, 2007: 27). Anadolu Selçuklulardan devralınan Ahi Teşkilatı, Osmanlılarda lonca teşkilatı olarak devam etmiştir. Lonca teşkilatları aracılığıyla yürütülen bu tür girişimciliğin dönemin padişahları tarafından da öncülük edilmesi ve benimsenmesiyle önemli iş ve ticaret merkezleri kurulmuştur (Ercan ve Gökdeniz, 2009: 65). Ancak imparatorluk döneminde ticaret Rum, Yahudi, Ermeniler gibi etnik gruplar tarafından yapılmış Türkler ise askerlik, ulemalık, bürokratik ve tarım gibi işlere yönlendirilerek ticaret dışında bırakılmıştır (Aşkın, vd., 2011: 62).

Osmanlılar ticaret yollarının güvenliği için teşkilatlar kurarak, önemli gelir sağlayan bu kaynağı korumuş, uluslararası ticarete ve kervanlara o dönemde ender rastlanan kolaylıklar sağlamıştır. Çin'den başlayıp Anadolu üzerinden Avrupa'ya kadar uzanan İpek Yolu aracılığıyla Anadolu yoğun ticaretin yaşandığı bir coğrafi konum haline gelmiştir. İpek Yolunu kullanan kervanlar ve seyyar tüccarlar için Anadolu'da kurulan kervansaraylar bu dönemde ticarete verilen değerin bir göstergesi olarak nitelendirilebilir. Dış ticarete ise ihracattan çok ithalat ön planda tutulmuş, kentlerin tüketimi için gereken gıda maddeleri ve loncaların üretimi için gerekli hammaddelerin ihracatı zaman zaman yasaklanmıştır (Gümüsoğlu ve Karaöz, 2014: 102, Nişancı, 2002: 94).

18. Yüzyılın sonuna kadar Osmanlı'da sanayide gelişme kaydetmiş özel sektöre ait girişimler bulunmamaktadır. Bazı araştırmacılar bunun nedenini merkantalizm ile elde edilen birikimlerin Osmanlılar tarafından kabul edilmeyerek klasik anlayıştaki ekonomi yönetiminin benimsenmesi olarak açıklamaktadır. Fatih Sultan Mehmet tarafından orduya hizmet etmek üzere yapılan tophane ve tersaneler ise dönemin devlet tarafından kurulmuş sanayi kuruluşları olurken sonraki yıllarda bu tip kuruluşların yapımına devam edilmiştir (Erdal ve Çınar, 2013).

Osmanlıda esnafın sanayi üretim ile ticari faaliyetlerini birleştiren bir nitelik taşıyan ve yereldeki ihtiyaçları karşılamaya yönelik olan lonca biçimi örgütlenme, Avrupalı tüccarlara verilen iktisadi ayrıcalıklar nedeniyle çökmüştür. Loncaların yok olmasını en çok hızlandıran etken ise İngilizlerle imzalanan Ticaret Anlaşması olmuş, İngilizlerden yüzde 5'lik gümrük vergisiyle sanayi ürünü alımı ayrıcalığı kısa bir süre sonra başka ülkelere de verilmiştir. Oysa aynı yıllarda ülke içinde bir ilden diğerine sanayi ürünü satışı yüzde 8 oranında bir iç gümrük vergisi ödemeyi gerektiriyordu. Bu durum üretim teknolojisi ilkel olan sanayinin yabancı mallar karşısında korunmasız ve güçsüz kalmasına, yerli üretimin gerilemesi sonucunda esnaf örgütleri ve gediklerin dağılmasına yol açmıştır (Kepenek ve Yentürk, 2001: 16).

Osmanlı'da Abdülmecit döneminde gerçekleşen ilk dış borçlanmanın ardından ortaya çıkan girişimcilik hareketinin sonucunda Şirket-i Hayriye adında bir

hizmet şirketi kurulsa da birikim ve müteşebbis olmaması sebebiyle bir sanayi şirketi kurulması mümkün olmamıştır (Aşkın, vd., 2011: 62).

Müteşebbis sınıfın zayıf olmasının zararlarının görülmesiyle 19. Yüzyıl sonlarında teşebbüs imkanlarının artırılması için çalışmalar yapılmış ve bu doğrultuda da özellikle 2. Meşrutiyet döneminde “Milli İktisat” politikalarıyla Müslüman toplum teşvik edilerek müteşebbis sınıfın oluşturulması hedeflenmiştir.

1913 yılında çıkarılan Teşvik-i Sanayi Kanunuyla sanayicilere imtiyazların tanınması, I. Dünya Savaşı’nda ekonominin gümrüklerle korunması, yabancılara verilmiş olan imtiyazların kaldırılması ve milli bankaların kurulmasının teşvik edilmesi gibi politikalarla olumlu sonuçlar elde edilmiştir (Altıparmak, 1998: 65-66).

1.4.2.2. Cumhuriyet Döneminde Girişimcilik

Savaştan yeni çıkan yorgun ve fakirleşmiş bir ülke olan Türkiye’de ekonomiyi canlandırmak için atılan adımlardan en önemlisi 1923 yılında gerçekleştirilen İzmir İktisat Kongresi olmuştur (Gümüsoğlu ve Karaöz, 2014: 103).

Tüccar, çiftçi, sanayici ve işçilerin sorunlarını tespit ederek iktidarca bilinmesini sağlamak ve ekonominin yeni dönemde alacağı şekil hakkında yabancı sermayeye bilgi vermek gibi başlıca iki amaç doğrultusunda düzenlenen İzmir İktisat Kongresi’nde bir anlamda ulusal ve uluslararası sermayeye güvence verilmek istenmiştir (Kepenek ve Yentürk, 2001: 32-33).

Kongrede şu kararlar alınmıştır (Altıparmak, 1998: 68-69):

- “Bir ticaret bankası kurulması,
- İşletilmeyen madenlerin işler hale getirilmesi ve işletme hakkının Türklere verilmesi,
- Kendi limanlarımızda kendi bayrağımızdan başkasının ticaret yapmaması ve kabetaj hakkının Türklere verilmesi,
- Armatörlere sermaye temin edecek deniz ticaret bankalarının kurulması,
- Millî sanayiinin geliştirilmesi; ticaret, tarım ve sanayii geliştirecek bir gümrük politikasının uygulanması,

- İç sanayii dışa karşı koruyacak yeni bir gümrük tarifesinin düzenlenmesi,
- Ticaret ve sanayi odalarının yeniden tanzim edilmesi ve yaygınlaştırılması,
- Sınaî makine ve teçhizat ithalatından gümrük alınmaması,
- Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun sınaî gelişmeye yardımcı olacak şekilde yeniden düzenlemesi,
- Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun 25 yıl daha yürürlükte kalması,
- Türk sanayi şirketlerinde sermayenin en az %75'nin Türklerin elinde olması,
- Devlet memurları ve askerlerin ihtiyaçlarının yerli üretimle karşılanması,
- Yerli sanayi ürünlerinin ucuz taşınması,
- Şirketlere ilişkin kuralların günün şartlarına uygun hale getirilmesi, şirket kurmanın ve işletmenin kolaylaştırılması.”

Cumhuriyet dönemi iktisat politikaları üzerinde önemli bir etkisi olan İzmir İktisat Kongresi kararları kısaca “özel teşebbüse dayalı, himayeci ve milliyetçi bir iktisat politikası, özel teşebbüsün devlet tarafından korunması, desteklenmesi” şeklinde yorumlanabilir (Demirez ve Cebeci, 2005: 33).

Atatürk, kongrede alınan kararlar doğrultusunda, ekonominin canlanması yönünde fayda sağlayabilecek yabancı sermayenin ülkeye girmesine ilke olarak mücadele edileceğini ifade etmiştir. Fakat, gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere doğru sınırlı bir sermaye akışının olması nedeniyle Türkiye yabancı sermaye girişi yaşanmamıştır (Özçelik ve Tuncer, 2007: 256).

“Ulusal ekonominin kurulması” olarak adlandırılabilen bu dönemde bir taraftan yabancıların bazı alanlardaki hakimiyetine son vermeye çalışılırken bir taraftan da girişimciliğin teşvik edilmesi için bazı önlemlerin alınması gündeme gelmiştir. “Teşviki Sanayi Kanunu”nun çıkmasıyla özel sermayenin fabrika ve milli banka kurma yönünde girişimleri olmuş ancak savaşın etkilerinin halen devam etmesi nedeniyle ciddi bir atılım yaşanmamıştır (Aşkın, vd., 2011: 66).

Teşvik-i Sanayi Kanunu ve karma ekonominin benimsenmesiyle girişimcileri olumsuz yönde etkileyen mali yetersizlikler, altyapı eksiklikleri, sermaye azlığı, tecrübe ve bilgi eksikliği gibi faktörlerin devlet eliyle en düşük seviyeye indirilmesi hedeflenmiştir (Gümüsoğlu ve Karaöz, 2014: 104).

Cumhuriyetin ilk yıllarında ekonomik ve sosyal kalkınmanın özel sektör aracılığıyla gerçekleştirilmesi hedeflenmiş ve bu doğrultuda önemli teşvikler verilmiştir. Ancak özel sektörün tek başına bu işin üstesinden gelemeyeceği anlaşıncı ekonomik ve sosyal kalkınmanın daha hızlı gerçekleşmesi ve özel sektöre de yön vermesi için bu görevi devlet üstlenmiştir (Tutar ve Altınkaynak, 1994: 10-11).

1929'da başlayan ve etkilerini 1930 yılının sonlarında tam anlamıyla hissettiren Dünya Ekonomik Bunalımı (Büyük Buhran) ile dünyada görülen krizin etkileri Türkiye'de de görülmüş, özel sektörden beklenen atılım mümkün olmamıştır. 2. Dünya Savaşı sırasında varlık vergisi uygulamasının başlamasıyla iş dünyasında ekonomik anlamda bir güvensizlik belirmiş ve girişimcilik devlet eliyle yapay olarak yaşatılmaya gayret edilmiştir (Cansız, 2013: 36).

1930'ların başında Birinci Beş Yıllık Sanayileşme Planının hazırlanması ve uygulanması devletçilik anlayışının somut düzeyde başlangıcı olmuştur (Kepenek ve Yentürk, 2001: 68). "Sanayide devletçilik" dönemini simgeleyen bu dönemde başarılı sonuçlar alınmıştır. Ancak iç ve dış faktörler sebebiyle yine istenilen düzeyde bir atılım sağlanamamıştır (İraz, 2005: 161-162).

Sanayileşmenin özel sektör aracılığıyla gerçekleştirilmesinin benimsendiği 1950'li yıllarda önemli sermaye birikimi sağlanmış, günümüzde de faaliyetlerine devam eden birçok işletmenin inşasına başlanmış ve tercihli kredi kullandırılması, hükümet sözleşmeleri, ithalatçılara döviz kullandırılması gibi girişimciliğin özendirilmesine yönelik politikalar uygulamaya konulmuştur (Aşkın, vd., 2011: 67).

1960 yılında ekonomik alanda temel bir dönüşüm yaşanmış, Devlet Planlama Teşkilatı kurulmuş, tüm sektörleri kapsayan ve sosyal kriterleri de göz önünde bulunduran önceki dönemlerde hazırlanan sanayi planlarından farklı Beş Yıllık

Kalkınma Planları hazırlanarak uygulamaya alınmıştır. Devlet yatırımları bu planlar çerçevesinde belirlenirken özel sektörün yatırımlarına da yön vermiştir. Kamu temel girdi ve ara malların üretilmesine ağırlık vermiş, özel sektör ise tüketim mallarına yönelmiştir (Çokgezen, 2012: 31-32).

1970’li yıllardaki politik belirsizlikler, Kıbrıs İhtilali, enflasyon, darbeler gibi etkenler nedeniyle iş dünyasının performansı oldukça düşmüştür. 1971 yılında girişimcilik tarihimiz açısından çok önemli bir gelişme yaşanmış ve Türkiye Sanayici ve İşinsanları Derneği (TÜSİAD) kurulmuştur. Derneğin kurulmasının temel amacı ülke içinde kaynakların kullanılmasına ülke dışında ise korumacılığın ön planda olduğu ithal ikameci sistemden iş dünyasının payını alması ve örgütlü bir yapıyla devlet korumasının elde edilmesi için çalışılmasıdır (Öztürk, 2008: 31-32).

1980’li yıllar itibariyle Türkiye’de girişimciliğin önemi artmaya başlamış ve 24 Ocak 1980’de alınan kararlarla ekonomik yapılanma için ilk adımlar atılmıştır. Bu politikalarla ulaşılmak istenen hedefler şöyle sıralanabilir (Candan, 2011: 167):

“...ekonominin dış piyasayla rekabete girmesinin sağlanması, yabancı sermayenin ülke içindeki yatırımlara özendirilmesi, ihracatın artırılması, ekonomide devlet sektörünün küçülmesi, devletin ekonomik alana olan müdahalesinin en aza indirilmesi, özel sektörde sermaye birikiminin teşvik edilip özendirilmesi ve bunlara bağlı olarak da piyasa mekanizmalarının özgürce işleminin sağlanması.”

Türkiye’nin 1995’te Gümrük Birliğine girmesi özel sektörün canlılık kazanmasına önemli katkı sağlamış ve ekonomimizin iç ve dış etkenlere karşı uyumluluğu artmıştır (Cansız, 2013: 36).

2000’li yılların başında ekonomik krizin patlak vermesiyle Türkiye politik ve ekonomik alanda oldukça hareketli ve sıkıntılı günler geçirmiştir. AB’ye üyelik sürecinin başladığı bu dönemde uluslararası finans kuruluşlarının desteğinin alınması için dönemin Ekonomi Bakanı Kemal Derviş tarafından “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı” hazırlanmıştır. Yeni program ile ekonomide yeni bir anlayışa geçiş yapıldığı bu dönemde girişimcilik ortamının düzenine zarar verecek siyasi kararlara

yönelik önlem alma görevi olan kurulların sayısının artmasıyla ekonomide güven ortamı sağlanmıştır. Bu sayede Türkiye'ye gelen yabancı sermayenin sayısında artış yaşanmış ve yatırımlara da olumlu yansımaları olmuştur (Candan, 2011: 167-168).

Son yıllarda ülkemizde girişimciliğin ve girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi için ulusal strateji belgeleri, planları ve raporlarında daha fazla yer verilmiş bu kapsamda eylem ve hedefler belirlenmiştir. Bu belge, plan ve raporlarda belirlenen eylem ve hedefler doğrultusunda girişimcilerin eğitimi, desteklenmesi, girişimciliğin özendirilmesi, geliştirilmesine yönelik KOSGEB, TÜBİTAK, İŞKUR, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) gibi devlet kurum ve kuruluşlarının yanı sıra Kredi Garanti Fonu (KGF), Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV), Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER), Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV), Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı (KEDV) vb. gibi birlik, vakıf ve dernekler tarafından çeşitli destekler sunulmaktadır.

Ayrıca üniversiteler, belediyeler ve özel girişimler aracılığıyla girişimciliğin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmakta; Teknopark, Teknoloji Transfer Ofisi, Girişimcilik Merkezi, Kuluçka Merkezi gibi yapılar vasıtasıyla girişimcilik kültürünün gelişmesi, girişimcilerin fikirlerini hayata geçirmesi ve büyümesi konusunda destekler sunulmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

KULUÇKA MERKEZİ KAVRAMI

Bu bölümde kuluçka merkezi kavramının tanımı yapılarak dünyada ve Türkiye’de kuluçka merkezlerinin gelişimi ve bu merkezlerin sunduğu hizmetler açıklanmıştır.

2.1. Kuluçka Merkezinin Tanımı

Ledgerwood ve Broadhurst (1999: 45) tarafından “iş seraları” şeklinde de nitelendirilen kuluçka merkezleri, yararlanıcılarına (portföy, müşteri, kiracı şirketler) stratejik, katma değerli izleme ve danışmanlık hizmeti sağlamaya çalışan bir ortak çalışma alanıdır (Hackett ve Dilts, 2004: 56).

Kuluçka merkezleri ortak sunulan hizmetler ile belirli süre için yeni girişimleri bir anlamda kanatları altına alan, küçük ve orta ölçekli işletmelerin kurulmasını ve geliştirilmesini desteklemeye ve beslemeye yönelik imkanlar sunan yapılar olarak kabul edilmektedir (Udell, 1990: 108; Bøllingtoft ve Ulhøi, 2005: 267).

Avrupa Komisyonu’nun tanımına göre; kuluçka merkezleri mekan desteği, iş geliştirme, kümelenme ve networking hizmetleri gibi kapsamlı ve entegre destekler sunarak başarılı işletmeler yaratma sürecini hızlandıran ve sistemleştiren organizasyonlardır. İşletmelere “tek elden alışveriş” temelinde hizmet sunarak ve maliyetleri paylaşarak genel masrafların azaltılmasını sağlar; böylelikle yeni girişimlerin hayatta kalma ve büyüme beklentilerini önemli ölçüde iyileştirmektedir (Busulwa, vd., 2020: 15).

ABD Ulusal İş Kuluçkaları Derneği (National Business Incubation Association-NBIA) ise, kuluçka merkezlerini başlangıç seviyesindeki ya da yeni kurulan girişimlere kaynak ve hizmetler sunarak girişimlerin gelişimine hız ve yön veren bir destekleme süreci şeklinde tanımlamaktadır. Kuluçka merkezleri tarafından geliştirilen hizmet ve destekler hem kuluçka merkezi hem de kuluçkanın ağında yer alan kişi ya da kurumlar tarafından sunulur. Finansal olarak bağımsız ve kendi

ayakları üzerinde durabilen başarılı işletmeler ortaya çıkarmak kuluçka merkezlerinin temel hedefidir. Kuluçka merkezlerinden bir anlamda mezun olan işletmeler istihdam yaratma, bulunduğu bölgeyi canlandırma, yeni teknolojileri ticarileştirme ve yerel, ulusal ekonomileri güçlendirme potansiyeline sahiptir (Oakey, vd., 2015: 164).

Kuluçka yeni bir girişimin başarılı bir şekilde kurulması ve kendi kendini idame ettireceği noktaya kadar gerekli olan tüm hazırlık ve yönetim aşamalarını kapsayan bir süreçtir. Bu süreç genellikle yeni işletmelerin bulunduğu kuluçka merkezi veya inovasyon merkezi olarak adlandırılan fiziksel bir bina ile ilişkilidir (OECD, 2005: 48-49)

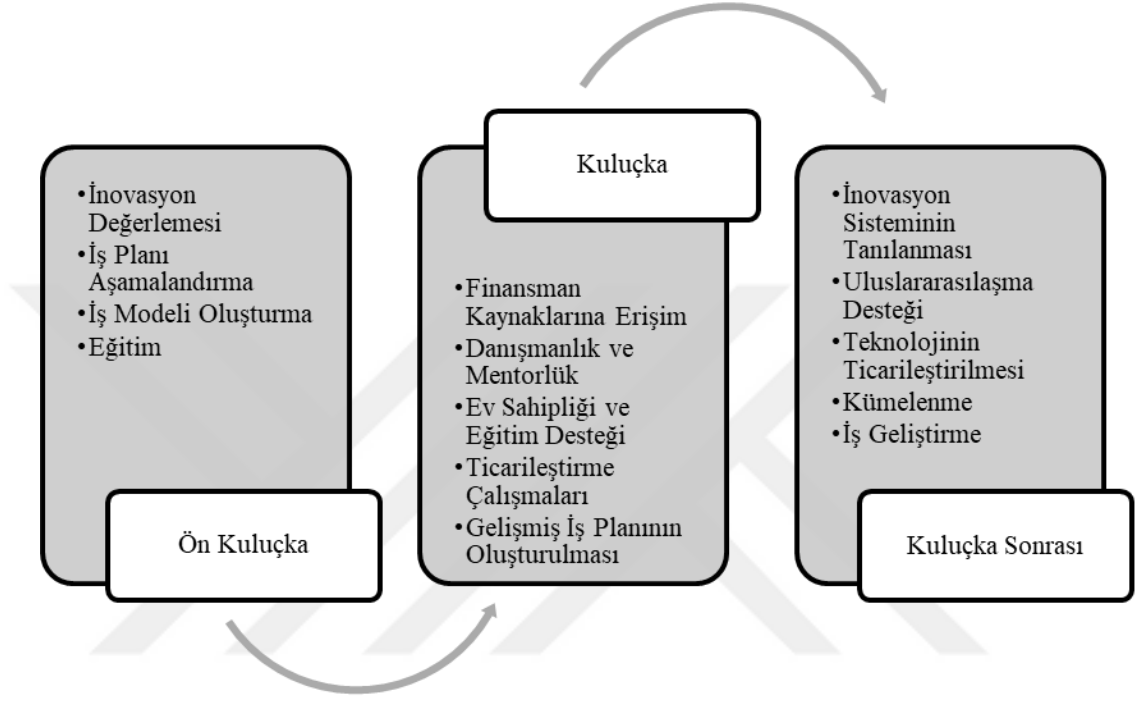
Giordano Dichter ve EBN Ekibi (2010) kuluçka merkezlerinin 3 aşamasının bulunduğunu belirtmektedir. Bu aşamalar;

Ön kuluçka aşaması, potansiyel girişimcinin iş fikrini, iş modelini ve iş planını geliştirmede desteklenmesi ve etkin bir başlangıç yaratma şansını artırmak için gereken genel faaliyetlerle ilgilidir. Genellikle, girişimcinin tamamen eksiksiz bir iş planı yazması için gerekli olan fikir, eğitim ve bire bir yardımı içerir.

Kuluçka aşaması, başlangıçtan genişleme aşamasına kadar girişimciye verilen destekle ilgilidir. Girişimin başarılı olduğu ve olgun bir şirket olma yolunda gelişme gösterdiği kanısına varıldığı üç yıl süresinde yeni kurulan şirketin faaliyetlerini sürdürdüğü tipik bir ara dönem sürecidir. Bu dönemde gerçekleştirilen etkinlikler genellikle finans, doğrudan koçluk ve mentorluk hizmetlerine erişim, barındırma hizmetleri ve özel eğitimidir. Bu nedenle fiziksel kuluçka, çok önemli bir hizmet olmasına rağmen, genel kuluçka sürecinin bir alt kümesidir.

Kuluçka sonrası aşama, şirketin olgunluk yani kendi ayakları üzerinde durabileceği bir döneme geldiğinde gerçekleştirilecek faaliyetlerle ilgilidir. Eğer şirket kuluçka merkezinin fiziksel imkanlarını kullandıysa artık kuluçkadan ayrılma vakti gelmiştir. Şirket, satışlarını artırmak ya da uluslararasılaşma hizmetleri, keşif ve tespit faaliyetleri yoluyla inovasyon tanıtımı gibi üretken süreçlerini iyileştirmek için hala çeşitli hizmetlere ihtiyaç duyulabilir. Kuluçka sonrası olarak ifade edilen bu

kuluçkalar bazen kendilerini “hızlandırıcı” olarak da adlandırabilmektedir. Kulaçka Merkezi Faaliyet Süreci Şekil 1’de gösterilmektedir (Dichter ve EBN Ekibi, 2010: 6).

Kaynak: Dichter, Giordano, EBN Ekibi, **The Smart Guide to Innovation-Based Incubators**, European Union, European BIC Network, 2010, s. 6.

Şekil 1: Kuluçka Merkezi Faaliyet Süreci

İş kuluçkaları, uygun fiyatlı ofis alanına ve paylaşılan yönetim hizmetlerine erişim sağlayan her kuruluş için bir şemsiye terimdir. Yıllar içinde iş kuluçkaları ‘İş Hızlandırıcıları’, ‘Araştırma Parkları’, ‘Bilim Parkları’, ‘Bilgi Parkları’, ‘Fidelikler’, ‘Endüstri Parkları’, ‘Yenilik Merkezleri’, ‘Teknopoller’ ve ‘Ağa Bağlı Kuluçkalar’ gibi çeşitli eşanlamlı isimler altında hizmet vermektedir. Bazı kuluçka merkezleri bölgesel ekonomik kalkınmayı hızlandırmak ve yatırım fırsatından yararlanmada yardımcı olmak için kurulmuşken bazıları ise küçük yüksek-teknoloji şirketlerini yüksek-teknoloji üniversite kampüsleriyle temasa sokarak akademik araştırmaları ticarileştirmek amacıyla kurulmuştur (Bøllingtoft ve Ulhøi, 2005: 268-269).

Aernoudt (2004: 128) kuluçka merkezlerinin türlerini ve işlevlerini Tablo 3'teki gibi sınıflandırmıştır.

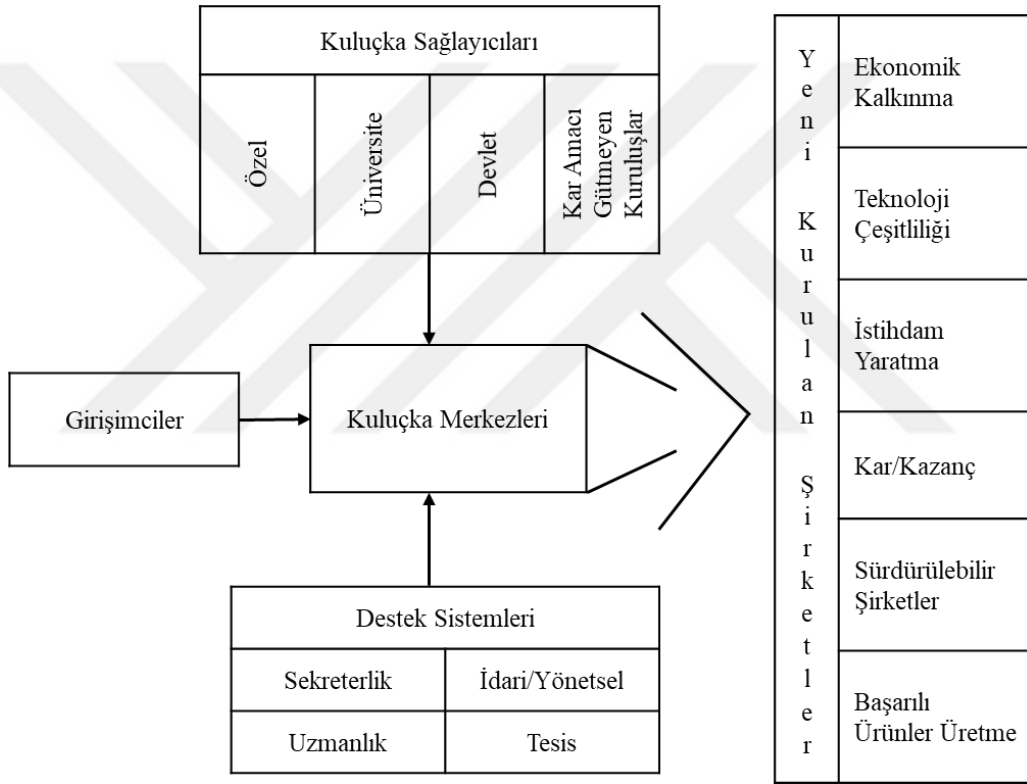
Tablo 3: Kuluçka Merkezlerinin Tür ve İşlevleri

	Temel İlgil Alanı	Temel Amaç	İkincil Amaç	Dahil Olunan Sektörler
Karma Kuluçka Merkezleri	İş ve işletme sorunları	Start-up'lar yaratmak	İstihdam yaratmak	Tüm sektörler
Ekonomik Kalkınma Kuluçka Merkezleri	Bölgesel veya yerel uyumsuzluklara ilişkin sorunlar	Bölgesel kalkınma	İş/işletme yaratmak	Tüm sektörler
Teknoloji Kuluçka Merkezleri	Girişimcilik sorunları	Girişimciler yaratmak	İnovasyonu desteklemek, teknoloji girişimleri yaratmak	Teknoloji odaklı sektörler
Sosyal Kuluçka Merkezleri	Sosyal sorunlar	Sosyal kategori entegrasyonunu sağlamak	İstihdam yaratmak	Kar amacı gütmeyen sektörler
Temel Araştırma Kuluçka Merkezleri	Buluş/keşif sorunları	Araştırmaları desteklemek	Yeni araştırmalara kapı açmak	Yüksek teknoloji içeren sektörler

Kaynak: Aernoudt, Rudy, "Incubators: Tool for Entrepreneurship?", **Small Business Economics**, C. XXIII, 2004, s.128.

Bir iş kulukası yeni şirketlerin yetişmesi için başlangıç seviyesindeki ya da yeni kurulan girişimlere yönelik gerekli koşulları sağlar ve destek olur. Bu koşullar yönetim, pazarlama, muhasebe ve finans gibi unsurları içeren sekreterlik desteği, idari/yönetsel destek, tesis desteği ve iş uzmanlığı gibi dört destek sistemini içerir.

Buna ek olarak, kuluçka merkezleri, özel sektör, niversiteler, devlet kurumları ve kar amacı gütmeyen kuruluşlarla ilişkiler yoluyla girişimcinin ağı oluşturma yeteneklerini genişletmeye çalışır. Beklenti, bu sistemin ekonomik kalkınma, teknoloji çeşitliliği, istihdam yaratma, kazanç ve başarılı ürünler üreten sürdürülebilir kiracı şirketlerin oluşmasıdır. Ticarileştirme için genel çerçeve Şekil 2: Kuluçka Merkezi Sisteminde gösterilmektedir (Smilor, 1987: 147).

Kaynak: Smilor, Raymond, W., “Managing The Incubator System: Critical Success Factors To Accelerate New Company Development” **IEEE Transactions On Engineering Management**, C. III, 1987, s. 147.

Şekil 2: Kuluçka Merkezi Sistemi

Kuluçka merkezleri yeni girişimlerin büyümesini ve gelişmesini hızlandırmada etkili olduğunu kanıtlamış kuruluşlardır. Kuluçka merkezleri hedefleri, sunulan hizmetler ve kaynaklar ile organizasyon yapılarına göre farklılık göstermektedir. Kamu tarafından kurulan kuluçka merkezleri az gelişmiş bölgelerde

iş imkanları yaratmayı hedeflerken, özel sektörcü finanse edilen kuluçka merkezleri deneyimli şirketler ile yeni girişimciler arasında sinerji yaratmaya odaklanmaktadır. Genellikle üniversite ya da araştırma merkezlerinin bünyesinde kurulan bilim ve teknoloji parkları ise araştırma geliştirme faaliyetleri ve yenilikçi ürün geliştirme merkezli çalışmalara ev sahipliği yapmaktadır (Monasterio, Casadinho ve Yildiz).

2.2. Dünyada Kuluçka Merkezlerinin Gelişimi

Modern anlamda ilk kuluçka merkezleri 1950’li yıllarda ABD’de üniversite-sanayi iş birliğini oluşturmak amacıyla üniversitelerin yakınında “Bilim Parkı” şeklinde ortaya çıkmıştır. 1952 yılında kurulan ilk merkez günümüzde Silikon Vadisi olarak bilinen ABD Kuzey Kaliforniya’daki Stanford Research Park olmuştur. ABD’nin ardından teknopark kurulan ikinci ülke 1972 yılında İngiltere olurken İkinci Dünya Savaşı sonrasında yaşanan ekonomik durgunlukla birlikte üniversite ve sanayi iş birliğini artırmaya yönelik eğilim artmış ve 1980’li yıllar itibarıyla teknoparklar hızla gelişmeye ve artmaya başlamıştır (Tepe ve Zaim, 2016).

ABD’de 1950’lerde ilk kuruluşundan bu yana, kuluçka merkezleri sürekli olarak gelişmiş ve çok özel ekonomik, kurumsal, bölgesel ve teknolojik koşulları yansıtan diğer OECD ülkeleri tarafından da uyarlanmıştır. Başlangıçta, girişimcilere yeni firmalar geliştirmek için bir üreme alanı sağlayarak azalan imalat bölgelerini canlandırmak için bir araç olan kuluçka merkezleri, bölgesel bir ekonomi için daha çeşitli bir sanayi üssünü teşvik etmek ve yerel istihdam yaratmayı teşvik etmek için bir araç haline gelmiştir. 1970’lerin sonlarında, ABD ve diğer OECD ülkelerindeki kuluçka merkezleri, yenilikçi firmaların ortaya çıkışını teşvik ederek bölgesel ve ulusal rekabetçiliğin artırılması için bir araç haline gelmiştir. Bu değişim 1980’lerde kuluçka kavramını yüksek öğrenim ve kamu araştırma kurumlarıyla daha yakından ilişkilendirerek hızlanmıştır. 1990’larda ise kuluçka merkezlerinin biyoteknoloji, bilgi teknolojileri ve çevre teknolojileri gibi belirli endüstriyel ve teknolojik kümelerin etrafında geliştirmesi eğilimi olmuştur (OECD, 1997: 13).

National Business Incubation Association (NBIA) verilerine göre günümüzde dünyada 7000'den fazla girişimcilik ve kulučka merkezi bulunduđu deęerlendirilmektedir.

2.3. Türkiye’de Kulučka Merkezlerinin Gelişimi

Türkiye’de teknopark kurulması fikri ilk 1980’li yıllarda gündeme gelmiştir. Kendi teknolojimizle uluslararası alanda rekabet edebilmek amacıyla teknoloji firmaları oluşturmak ve bu firmaları çeşitli hizmetlerle destekleyerek gelişmesini sağlamak, üniversiteler ile sanayi arasındaki işbirliğini artırmak üzere çeşitli çalışmalar başlatılmıştır. Bu doğrultuda Devlet Plânlama Teşkilatı (DPT) tarafından hazırlanan 1984-1989 Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında teknokent kurulması ve geliştirilmesi politika olarak belirlenmiş ve sonraki dönemlerde hazırlanan planlarda da yer almıştır (Keleş ve Tunca, 2010: 5).

Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ), Anadolu Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve TÜBİTAK MAM’da (Marmara Araştırma Merkezi) teknoparkların kurulması “Türkiye’de Teknoparklar Kurulması İçin Program” projesiyle gündeme gelmiş ve ilki 1992 yılında TÜBİTAK MAM bünyesinde kurulan teknoloji geliştirme bölgesi olmuştur. Üniversite bünyesindeki ilk teknopark ODTÜ’de kurulmuştur (Tepe ve Zaim, 2016; Özdoğan, 2016).

Son yıllarda girişimcilik ve kulučka merkezlerine girişimcilerin ilgisinin de artmasıyla bu yapılar ülkemizin her bölgesine yayılmış özellikler büyükşehirlerde sayısı oldukça artış göstermiştir.

2.4. Kulučka Merkezlerinin Sunduđu Hizmetler

Kulučka merkezleri tarafından girişimcilere sağlanan iş destek hizmetlerinin türleri arasında iş planlaması, sermayeye erişim konusunda tavsiyeler, pazarlama, uygun iş ortaklarının belirlenmesi ve genel stratejik tavsiyeler yer alır. Uzman hukuk hizmetleri, muhasebe ve pazar araştırması gibi diğer işletme destek hizmetleri, kulučka yönetiminin ilişki kurduğu uzman dış sağlayıcılar tarafından sunulma eğilimindedir. Kulučka Merkezleri, yüksek kaliteli iş destek hizmetleri sunarak erken

aşama işletmeleri destekleme ve geliştirme konusunda kritik bir rol oynamaktadır (European Commission Enterprise Directorate-General, 2002: 51).

2.4.1. Mekan ve Altyapı (Donanım) Desteği

Mekan desteği ile yeni şirketlere fiziksel olarak ev sahipliği yapmak, bir kuluçka merkezinin sağlayabileceği en önemli hizmetlerden biri olarak kabul edilmektedir. Mekansal destek tam donanımlı ofis alanları ve üretim alanları ile birlikte kiracı şirketlerin sekreterlik, toplantı odaları, yazıcı vb. maliyetlerini azaltan diğer servis, tesis ve hizmetlerin sağlanmasıdır (Dichter ve EBN Ekibi, 2010: 21).

2.4.2. Girişimcilik Eğitimleri ve İş Planının Geliştirilmesi

Girişimcilere yönelik nitelikli eğitimler ile yararlanıcıların, iş fikirlerini her yönü ile tekrar değerlendirmeleri, olası sorunlara yönelik önlem almaları, organizasyon becerisine sahip olması, atıl veya kapasitesinin altında kullanılan kaynakları değerlendirmesi, iş kurmak için risk alması, mesleki eğitim aldığı sektörlerde fırsatları görebilmesi, inisiyatif geliştirmesi ve girişim yapmaya hazır olması, değer yaratması, kuracağı ise bütünlükçü yaklaşması ve ilkelerini baştan belirlemesine yönelik kapasitelerinin artırılması hedeflenmektedir.

2.4.3. Finansmana Erişim

Finansmana erişim çok talep edilen ve çoğu bölgede için kritik öneme sahip bir hizmettir. Bu doğrultuda kuluçka merkezleri tohum sermayesine erişimini desteklemek, melek yatırımcılar ile uygun bir ağ oluşturmak veya bölgesel ve ulusal düzeyde mevcut olabilecek hibe programlarına erişimi desteklemek gibi girişimcilerin erken aşama fonlama fırsatlarına erişebilmeleri için yeterli hizmetler geliştirmelidir (Dichter ve EBN Ekibi, 2010: 20).

Kuluçka merkezleri, işletmeler ile finans toplulukları arasındaki finansman boşluğunun kapatılmasında önemli bir rol oynayabilir. Kuluçka merkezleri, işletmenin kurulmasına yönelik riskleri iyi yönetilen bir yaklaşımla en aza indirilebilir ve getirileri en üst düzeye çıkarabilir, böylece piyasa başarısızlığının

giderilmesinde olumlu bir rol oynar (European Commission Enterprise Directorate-General, 2002: 52).

2.4.4. Mentorlük ve Danışmanlık

Mentorlük ve danışmanlık desteği girişimcilerin iş hayatının ilk asamasındaki zorlukları aşabilmeleri amacıyla alanında uzman kişiler tarafından profesyonel destek almaları amacını taşımaktadır. Mentorluk programları ile girişimcilerin kurguladıkları iş modellerinin teknik ve pazar boyutunda doğrulama faaliyetlerini mentor gözetiminde gerçekleştirmesi; doğrulanmış, nitelikli ve ticarileşebilir iş planlarını uygulamaya koyması hedeflenmektedir.

Mentorlük ve danışmanlık kuluçka merkezleri tarafından sürekli olarak verilmesi gereken çok temel bir hizmettir. Bir iş uzmanı her zaman merkezde bulunmalı ve girişimciler tarafından gündeme getirilen konulara cevap vermeye hazır olmalıdır (Dichter ve EBN Ekibi, 2010: 21).

2.4.5. Fikri Mülkiyet Hakları

Fikri Mülkiyet hakları ile ilgili destek özellikle yenilikçi ürün ve hizmetlerin patentlenmesi konusunda faaliyet gösteren inovasyon tabanlı kuluçka merkezlerinde verilmektedir. Bu destek aynı zamanda zaten patent almış ürünlerin bulunduğu mevcut pazarlara girmek isteyen inovatif temelli olmayan şirketler için de gereklidir (Dichter ve EBN Ekibi, 2010: 21).

2.4.6. Hukuki ve İdari Destek

Yasal ve idari destek, şirketi yasal olarak oluşturmak için idari adımlardan geçmeye yönelik desteği ifade eder. Bu alanda, kuluçka merkezi veya herhangi bir işletme destek kuruluşu, kamu yetkililerine bazen oldukça külfetli olabilecek süreçleri basitleştirmesi için yönetişim alanına müdahale etmelerini önerebilir (Dichter ve EBN Ekibi, 2010: 20-21).

2.4.7. Teknoloji Transferi

Fikri mülkiyet hakları hizmetiyle birlikte, teknoloji transferi, belirli yeni teknolojilerin yeni kurulan şirketlerin ve mevcut KOBİ'lerin üretken süreçlerine dahil olması gerektiğinde oldukça önemli bir destek hizmeti olarak dikkat çekmektedir (Dichter ve EBN Ekibi, 2010: 21).

Özellikle teknopark temelli kuluçka merkezleri belirli teknolojik veya yenilikçi şemalara sahip girişimcilerin seçilmesine ve desteklenmesine odaklanarak teknoloji transferi için bir temel sağlamaktadır. Kuluçka merkezlerinin bu alandaki rolü oldukça çeşitlidir; örneğin, bazıları mükemmellik merkezlerine (örneğin bir üniversite laboratuvarı) erişim sağlarken, bazıları kendi uzman kaynaklarına sahiptir. Daha büyük ölçekte, teknolojik olarak temel bir kuruluşu destekleyen bir kümelenme veya şirketler grubunun geliştirilmesini içeren daha geniş bir bölgesel stratejide yer alan kuluçka merkezi örnekleri de vardır (European Commission Enterprise Directorate-General, 2002: 52).

2.4.8. Ağ Oluşturma ve Kümelenme

Şirketler, ticarileştirme hizmetleri ve iş toplantılarına kadar uzanan ağ oluşturma fırsatlarından ve hedeflenen pazarlara girişin kolaylaştırılmasından sağlanan destekten büyük ölçüde yararlanabilir. Kümelere erişim sağlamak, hatta kümeleri canlandırmak/barındırmak kuluçka merkezleri için önemli bir faaliyettir (Dichter ve EBN Ekibi, 2010: 22).

Kuluçka merkezlerinin bir özelliği de kiracıların kendi aralarında ağ oluşturmalarının teşvik edilmesidir. Şirketler arasındaki bu iç ağın gelişmesiyle girişimciler birbirine hizmet sunarak ya da geliştirdikleri fikirleri olgunlaştırarak başka girişimcilere girdi sağlayabilir (European Commission Enterprise Directorate-General, 2002: 54).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Bu bölümde araştırmanın amacı, sorusu ve önemine, literatürde yer alan çalışmalara araştırmanın yöntemi anlatılmış ve bulguların analizi yapılmıştır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı girişimcileri destekleyerek gelişimini hızlandırmak üzere kurulan girişimcilik ve kuluçka merkezlerinin, girişimciliğin geliştirilmesindeki önemini ve rolünü Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi örneği özelinde incelemektedir.

3.2. Araştırma Sorusu

Girişimcilik ve kuluçka merkezlerinin girişimciliğin gelişmesine, girişimcilerin şirketleşmesine, açık ve ortak ofis alanlarının girişimciliğe ne gibi etkileri olduğu araştırmanın ana sorunsalını oluşturmaktadır.

Hipotez: Girişimcilik ve kuluçka merkezleri girişimciliğin geliştirilmesine pozitif katkı sunmaktadır.

3.3. Araştırmanın Önemi

Çağımızda iktisadi ve sosyal gelişme açısından girişimciliğin önemi artmış, ekonomilerin büyümesi ve gelişmesinde girişimciliğin katkısı oldukça önem kazanmıştır. Girişimciliğin ekonomik büyüme, işsizliğin azaltılması, toplumsal standartların yükseltilmesindeki olumlu etkisi nedeniyle tüm dünyada ve ülkemizde ekosistemin desteklenmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Ülkemizde girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması, güçlü bir ekosistem kurularak girişimciliğin geliştirilmesi ve desteklenmesine yönelik KOSGEB'in hazırladığı 2015-2018 Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (GİSEP) ile bu dönemde yürütülmesi planlanan eylemler belirlenmiştir. 2015-2018 Sanayi Strateji Belgesi'nde ise teknolojik ürünlerin ticarileştirilmesi, teknoloji ve bilgi

transferine yönelik ara yüzler oluşturulması ve yenilikçi girişimcilik gibi konular üzerinde durulurken; Onuncu Kalkınma Planı'nda girişimci geliştirilmesine atıfta bulunularak finansman imkânlarının artırılması gerektiğinin altı çizilmektedir.

Bu plan ve belgelerde belirlenen hedefler çerçevesinde özel sektör, kamu kurumları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının girişimciliğın geliştirilmesi yönündeki faaliyetleri artmış ve ekosistemin gelişimi yönünde iyi sonuçlar alınmaya başlanmıştır. Ancak inovasyon odaklı ekonomiye geçiş ve büyümenin sağlanabilmesi için girişimciliğın yaygınlaştırılması, yeni girişimlerin desteklenmesi, sürdürülebilir iş birliklerinin sağlanması yönünde önemli adımların atılması gerekmektedir.

Girişimcilerin şirketleşmeye giden yolda en kırılgan oldukları ilk yıllarını sağlıklı bir şekilde aşmalarının ve sürdürülebilirliklerinin sağlanması, yeni iş modelleri ile uluslararası boyuta ulaşabilecek şirketlerin kurulmasının desteklenmesi gibi amaçlar doğrultusunda oluşturulan girişimcilik ve inovasyon merkezlerinin girişimciliğın ve girişimcilik kültürünün gelişimi açısından incelenmesi önem arz etmektedir.

3.4. Literatür

Smilor (1987) kuluçka merkezleri üzerine ampirik veriler sunarak kaynaklarını, organizasyon yapısını ve hedeflerini açıklamıştır. Ulusal bir anket, yerinde inceleme, vaka analizi çalışması, kuluçka müdürleri ve yöneticileri ile yapılan görüşmeler yoluyla toplanan verilerle sistemin etkin bir şekilde yönetilmesiyle ilgili 10 faktörü detaylandırmıştır. Smilor bu 10 faktörü şöyle sıralamaktadır:

- Yerinde iş uzmanlığı
- Finansman ve sermayeye erişim
- Ayni mali destek
- Topluluk desteğı
- Girişimci ağı
- Girişimcilik eğitimi
- Başarı algısı

- Kiracıları seçim süreci
- Bir üniversite ile iş birliği
- Açık politikalar ve prosedürler içeren kısa program dönüm noktaları

Aernoudt (2004) kuluçkaların dinamik sürecine odaklanarak kuluçka merkezleri ve melek yatırımcı ağları arasındaki yakın iş birliğinin önemini altını çizmiştir.

Bøllingtoft ve Ulhøi (2005) son yıllarda ortaya çıkan “networked kuluçka merkezleri”nin neden ortaya çıktığını ve bu yeni modeli geleneksel kuluçka merkezlerinden ayıran özelliklerini incelemiştir.

Guangzhou (2006) Çin’in bölgesel ekonomik gelişiminde teknoparkların rolünü incelemek için yaptığı çalışmada 1992 ve 2000 tarihleri arasında 53 teknoparkın verilerini derlemiş ve yabancı yatırımların teknoparkların üretkenliğinin gelişimine katkıda bulunduğunu ayrıca teknoparkların Çin’deki artan bölgesel eşitsizliği engellemede önemli olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Öktem, Aydın ve Ekinci (2007) Türkiye’de girişimciliğin geliştirilmesi için hizmet sunan başlıca kuruluşlardan KOSGEB’in faaliyetlerini 3 farklı alanda yürütülen görgül bir araştırma ile incelemiştir. KOSGEB’in araştırma kapsamındaki faaliyetlerinde saptanan eksikliklerin giderilmesi halinde Türkiye’de girişimciliğin geliştirilmesindeki etkililiğinin yükseltilebileceği yönünde kanaat oluşmuştur.

Ataman (2008) Türkiye’deki teknoparkların istihdam yaratma kapasitesini Ankara özelinde incelemiş, teknoparkların mikro düzeyde istihdam yaratma kapasitesinin yüksek; makro düzeyde ise ekonomik büyümeye etkisinin sınırlı olduğunu gözlemlemiştir.

Küçük (2010) Gaziantep Teknopark özelinde yerel ekonomik kalkınmada teknoparkların önemini incelemiştir.

Keleş ve Tunca (2010) Türkiye’de faaliyet gösteren teknokentleri inceleyerek mevcut durumu ortaya koymuş; teknokentlerin özellikleri, amaçları ve yararlarını anlatmıştır.

Zhang ve Sonobe (2011) Çin'deki bilim ve teknoloji tabanlı kuluçka merkezlerini değerlendirerek merkezlerin başarı sı ile ilişkili değişkenleri incelemiş, kuluçkanın insan kaynakları, altyapısı ve finansal kaynaklarının girişimcilerin başarı sıyla bağlantılı olduğu sonucuna varmıştır.

Tepe ve Zaim (2016) teknopark yapısının verimliliği ile ilgili etki analizi yaparak terknopark performansının değerlendirilmesi için bir model önerisinde bulunmuştur. Model kurgulanırken Teknopark İstanbul pilot bölge olarak seçilmiş, teknopark yöneticileri ve 110 firma ile yüz yüze görüşülerek anket uygulanmıştır. Modelin diğer teknoparklara uygulanması için bir portal kurgulanmıştır.

zdoğan (2016) Türkiye'deki niversite destekli kuluçka merkezlerinin halen yeterli sayıya ulaşmadığını, özellikle teknokente sahip üniversitelerde kuluçka merkezlerinin hızla hayata geçirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca, kuluçka merkezlerine yönelik bütün bilgileri bir arada toplayan bir st yapının kurulmasının hem girişimcilere hem de kuluçka merkezi yönetimlerine faydalı olacağı ifade etmiştir.

Erol, Yarar ve İnce (2017) bölgesel kalkınma ve girişimciler açısından önemli bir avantaj olarak görülen İşGEM modelini değerlendirmiş; modelin sürdürülebilirliğinin sağlanması için stratejik planlamanın öneminin altı çizilerek Tokat iş geliştirme merkezini diğer merkezlere bir model olması açısından strateji ve eylem planı özellikleriyle değerlendirilmiştir.

3.5. Araştırmanın Metodolojisi

Girişimcilik ve kuluçka merkezlerinin girişimciliğin gelişmesindeki rolünün KGİM rneği üzerinden incelendiği bu araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte ele alındığı “Karma Yöntem” kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda anket tekniği kullanılırken nitel boyutunda ise yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Karma yöntem araştırmaları nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin, tekniklerinin ve kavramlarının harmanlanması veya birleştirilmesiyle tek bir çalışma

ya da birbirini izleyen çalışmalarda kullanılması olarak tanımlanmaktadır (Creswell, 2003; Johnson ve Onwuegbuzie, 2004; Johnson ve Christensen, 2019).

Creswell (2008) nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte veya harmanlanarak kullanılmasının araştırma problem ve sorularının bu yöntemlerin ayrı ayrı kullanılmasından daha iyi anlaşılmasını sağladığını belirtmektedir. Benzer bir şekilde Davies (2000) de tek bir çalışma içerisinde nitel ve nicel yöntemlerin birleştirilmesinin daha bütüncül bir anlayış sağladığını, araştırılan konunun çeşitli yönlerini açıklamaya yardımcı olduğunu ifade etmektedir.

3.5.1. Araştırmanın Deseni

Karma yöntem desenlerine yönelik literatür incelendiğinde Creswell (2003) tarafından yapılan sınıflandırmanın öne çıktığı görülmektedir. Creswell (2003) karma yöntem desen türlerini sıralı açıklayıcı, sıralı araştırıcı, sıralı dönüşümsel, eşzamanlı üçgenleme, eşzamanlı iç içe geçmiş ve eşzamanlı dönüşümsel şeklinde ifade etmektedir.

Sıralı açıklayıcı desende ağırlıklı olarak nicel veriler toplanarak analiz edilir ve sonra nitel veriler toplanır. Nitel veri nicel verileri artırmak için toplanırken veriler yorumlama ve tartışma bölümlerinde birleştirilir. Sıralı araştırıcı desende öncelik sıralı açıklayıcının tersine nitel verilerdedir ve nicel veri nitel veriyi çoğaltmak için kullanılır. Veriler yorumlama ve tartışma bölümlerinde birleştirilir.

Sıralı dönüşümsel desende veriler araştırmacının öncelik sırasına göre ilk olarak toplanır. Öncelik nitel ya da nicel veriye verilebildiği gibi iki veri türüne de aynı seviyede önem verilebilir. Veri analizi genellikle yorumlama ve tartışma bölümlerinde birleştirilir. Bu desen geniş çaplı veya alternatif bakış açılarına imkân vermesi, araştırmaya katılanları destekleyici olması ve çalışılan olguyu daha iyi anlamaya imkan sağlaması yönünde kullanılır.

Eşzamanlı üçgenleme deseninde öncelik her iki veri türü için de eşittir, veriler aynı zamanda toplanıp analiz edilir. Analiz genellikle ayrı ayrı gerçekleştirilir ve birleştirme verilerin yorumlanmasında yapılır. Verilerin birbirine ne derece yakın

olduğunun tartışıldığı bu desende bulguların doğrulanması ve güçlendirilmesi amaçlanır.

Eşzamanlı iç içe geçmiş desende üçgenlemede olduğu gibi veriler aynı zamanda toplanarak analiz edilir ancak genellikle birisine ağırlık verilir. Bir veri diğer tür verinin için olması nedeniyle içte kalan veriye daha az önem verilir ve daha az önem verilen veri farklı bir soruya cevap bulunmasında yardımcı olması amacıyla değerlendirilir.

Eşzamanlı dönüşümsel desende yine nitel ve nicel veriler birlikte toplanarak analiz edilir. Öncelik herhangi bir veri türünde olabileceği gibi iki veriye de eşit düzeyde önem verilebilir. Verilerin analizi ayrı ayrı yapılırken birleştirme genellikle yorumlama aşamasında yapılır. Sıralı dönüşümsel desende olduğu gibi geniş ya da alternatif bakış açılarına olanak sağlaması, araştırmanın desteklenmesi ve olgunun daha iyi bir şekilde anlaşılması için kullanılır (Creswell, 2003).

Bu çalışmada sıralı dönüşümsel desen kullanılmıştır. Bu desenin seçilmesinin nedeni, girişimcilik ve kuluçka merkezlerinin girişimciler üzerindeki etkisinin daha iyi anlaşılması ve açıklanmasıdır. Bu kapsamda KÜGİM’de açık ofis hizmetlerinden yararlanan girişimcilere anket uygulanarak merkezin girişimciliklerine etkisinin ölçülmesi amacıyla nicel araştırma yöntemine, girişimcilerin algılarının daha iyi anlaşılması ve derinlemesine bilgi edinilmesi için ise nitel araştırma yöntemlerinden yüzyüze görüşme yöntemine başvurulmuştur. Araştırmada bulguların analizi ayrı ayrı yapılmış, tartışma ve değerlendirme bölümünde birleştirilerek yorumlanmıştır.

3.5.2. Vaka Analizi

Araştırmada, “vaka analizi” yöntemi kullanılmıştır. Vaka analizi yaklaşımı; bir konu, olay ve olgu hakkında, gerçek hayattaki doğal ortamında derinlemesine bir anlam geliştirmek, açıklamak için oldukça faydalıdır (Crowe vd., 2011; Yin, 2009).

Vaka analizinin çok çeşitli tanımları yapılmıştır. Bu çalışma için temel olan ve aynı zamanda yapılan tanımların çoğunu kapsayan bir tanım Creswell (2013) tarafından yapılmıştır. Creswell'e göre (2013: 97) vaka analizi; araştırmacının gerçek

hayattaki güncel ve sınırları çizilmiş bir sistem veya birden fazla sistemi birden fazla bilgi kaynağından (gözlemler, mülakatlar, görsel-işitsel materyaller, dokümanlar ve raporlar) detaylı ve derinlemesine veri toplama yöntemi kullanarak bir zaman sürecinde araştırdığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır.

Yin'e göre (2009) vaka analizi bir olayı veya olguyu doğal bağlamında anlamak, açıklamak veya araştırmak için kullanılabilir. Vaka analizi, programları çalışmak ve program değerlendirmesi yapmak için en iyi metottur. Dolayısıyla vaka analizi, yeni bir girişim veya hizmetin sonuçlarını açıklamak için kullanılabilir (Stake, 1994, Yin, 2009).

Vaka analizine farklı açılardan bakan metodolojistlerin bulunduğu ortak noktaları şöyle özetlemek mümkündür: Vaka analizinde, vakalar komplike bir şekilde fonksiyonları olan üniteler olmalı, doğal bağlamında çeşitli metodlar kullanılarak incelenmeli ve güncel olmalıdır (Johansson, 2007). Vaka analizinde araştırmacı, bir vakadaki ortak noktaları ve vakanın önemli ve öne çıkan özelliklerini araştırır. Vakanın doğası, geçmişi, fiziksel özellikleri ve vakanın içinde bulunduğu organizasyonel ve politik faktörler dikkatle ve derinlemesine incelenir (Stake, 1994). Vaka analizleri sebep-sonuç ilişkilerini keşfetmede, bir şeylerin nasıl, neden ve belli bir şekilde olduğunu anlamada ve vaka veya olgu hakkında zengin ve anlaşılabilir bilgi oluşturmada faydalı olabilir (Jensen ve Rodgers, 2001; Yin, 1994).

Bu araştırmada KÜGİM'in girişimcilik üzerine oynadığı rolü incelemek hedeflenmiş, bir anlamda nedensellik araştırılmıştır. Araştırma özgün bir merkez olan KÜGİM üzerine, dolayısıyla sadece bir vakaya odaklanmıştır.

3.5.3. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu KÜGİM'de açık ofis faaliyetlerinden yararlanan 11 girişimci ve merkez yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunun seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

3.5.4. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada açık ofis yararlanıcısı 11 girişimciye yönelik anket uygulanarak nicel veriler toplanmış ve merkezin girişimciliklerine etkisi ölçülmesi amaçlanmıştır. Anket çalışmasında girişimcilik üzerine araştırmalar yapan akademisyenlerin çalışmalarında esas aldıkları konu başlıkları incelenerek, bireysel olarak oluşturulan 19 soruluk bir anket formu kullanılmıştır. Anketin ilk bölümünde girişimcilerin demografik bilgilerinin edinilmesine yönelik sorular yer alırken ikinci bölümde merkezin girişimciliklerine etkisi ve memnuniyet düzeylerine yönelik sorular yer almıştır. Bu tür sorularda girişimcilerden birden fazla seçenek işaretlemeleri ve 5’li Likert ölçeğine göre “çok önemli” ile “hiç önemli değil” arasında derecelendirmeleri istenmiştir. Seçenekler önem derecesine göre sıralanarak ağırlıklı oranları tespit edilmiştir.

Ayrıca konunun daha iyi anlaşılması ve deneyim, tutum ve görüşlerine ilişkin bilgi edinilmesi için girişimcilerle, merkezdeki çeşitli eğitim faaliyetlerinden faydalanan bireylerle ve merkez yöneticileriyle yapılandırılmamış yüzyüze görüşmeler gerçekleştirilerek nitel veriler toplanmıştır. Tüm bu çalışmalar kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda analiz, değerlendirme ve yorumlar yapılarak KÜGİM’in girişimciliğin geliştirilmesindeki rolü ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

3.5.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma İstanbul Küçükçekmece ilçesi sınırları içinde yer alan Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi’ndeki (KÜGİM) açık ofis faaliyetlerinden yararlanan 11 girişimci ve merkezdeki diğer faaliyetlerden yararlanan bireylerin merkezin girişimciliklerine etkisine yönelik algılarıyla sınırlıdır.

3.6. Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi (KÜGİM)

Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi (KÜGİM), İstanbul Kalkınma Ajansı’nın (İSTKA) 2016 Yılı Girişimcilik Mali Destek Programı çerçevesinde hibe almaya hak kazanan “Girişimciliğin Yolunu Küçükçekmece

Aydınlatıyor” projesi kapsamında kurulmuştur. Küçükçekmece Belediyesi’nin koordinatörlüğünde Küçükçekmece Kaymakamlığı ve İstanbul Üniversitesi ortaklığında yürütülen proje ile Küçükçekmece ve çevre ilçelerdeki girişimci adaylarının yenilikçi ve yaratıcı eğitimler sayesinde bütüncül yaklaşımlar ile işlerini kurmaları, istihdamın desteklenmesi ve ekonomik-sosyal bütünleşmeye katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak, girişimciliği geliştirmek ve girişimcilik ekosisteminin gelişmesine katkı sağlamak üzere ulusal belge, rapor ve stratejilerde belirtilen hedefler doğrultusunda bölgenin ihtiyaç ve sorunları da göz önünde bulundurularak bir ön kuluçka olarak kurulan KÜGİM’de girişimci adaylarına yönelik girişimcilik eğitimlerinin yanı sıra, yenilikçi ve yaratıcı eğitimler, mentorlük ve iş geliştirme koçluğu, girişimcilerin işlerini kurup büyütebilecekleri ücretsiz açık ofis hizmeti, idari destek ve altyapı hizmetleri sunulmaktadır.

Merkez faaliyetlerine 2017 yılı itibariyle başlamıştır, açık ofis kullanımına yönelik yararlanıcı kabulü ise 2018 yılında başlamıştır.

3.6.1. Girişimcilere Sunulan Hizmetler

KÜGİM’de girişimcilere yönelik girişimcilik eğitimleri, yenilikçi eğitimler, ücretsiz açık ofis, mentorlük ve danışmanlık hizmetleri sunulmaktadır.

3.6.1.1. Girişimcilik Eğitimleri

KÜGİM’de Küçükçekmece Belediyesi ve KOSGEB İstanbul İktisadi Müdürlüğü ile imzalanan protokol çerçevesinde KÜGİM’de KOSGEB sertifikalı uygulamalı girişimcilik eğitimleri verilmektedir. KOSGEB’in belirlediği kriterlere uygun eğitimciler tarafından 32 saat süreyle 4 modülden oluşacak şekilde verilen eğitimler ile kendi işini kurmak isteyen girişimcilere, iş planının hazırlanması, pazar araştırması, yönetim planı, şirket kuruluş evrakları, KOSGEB destekleri vb. konularda bilgilendirme yapılmaktadır.

3.6.1.2. Yenilikçilik ve Yaratıcılık Odaklı Eğitimler

KÜGİM’de girişimci adayları yenilikçi ve yaratıcı girişimciliğin yaygınlaştırılması için teknoloji odaklı inovatif eğitimler ve model uygulamalarla desteklenmektedir. Küçükçekmece Halk Eğitim Müdürlüğü ile imzalanan protokol çerçevesinde düzenlenen eğitimleri başarıyla tamamlayanlara Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) onaylı sertifika verilmekte böylelikle katılımcılara profesyonel iş arama sürecinde destek olunmaktadır.

3.6.1.3. Ücretsiz Açık Ofis

İş planı başvurusu kabul edilen girişimci adaylarına ilk yıllarını başarılı bir şekilde aşması ve büyümesinin sağlanması amacıyla ücretsiz açık ofis kullanım hakkı verilmektedir. Açık ofiste her girişimciye şahsen kullanacakları bilgisayar, çalışma masası, sandalye, dolap, IP telefon, yazıcı, internet kullanımı vb. hizmetler ücretsiz olarak sunulmaktadır.

3.6.1.4. Mentorlük ve Danışmanlık

Açık ofiste yer alan girişimcilere kendi işini kurmaya yönlendirilmesi, işletmesini büyütmesi, geliştirmesi, markalaşması, destek ağlarına ve finans kaynaklarına erişebilmesi gibi alanlarda mentorlük ve danışmanlık desteği verilmektedir.

3.6.2. KÜGİM’in Fiziki Özellikleri

KÜGİM, son teknoloji ile donatılmış toplam 800 m² alanda hizmet vermektedir. Girişimcilerin şirketleşmeye giden yolda en kırılgan oldukları ilk yıllarını sağlıklı bir şekilde aşmalarının ve büyümelerinin sağlanması amacıyla oluşturulan açık ofis 20 girişimciye destek vermek üzere fiziksel ve teknolojik donanım anlamında çağımızın gerektirdiği ilerleme ve önceliklere uygun şekilde, girişimcilere her türlü mekânsal ve donanımsal imkânı sağlamaktadır. Açık ofiste her girişimciye şahsen kullanacakları bilgisayar, çalışma masası, sandalye, dolap, IP telefon, yazıcı, internet kullanımı vb. ücretsiz olarak sunulmaktadır. Merkezde ayrıca girişimcilerin kendi aralarında ya da misafirleriyle kullanabilecekleri 2 adet toplantı

salonunun yanı sıra ortak kullanıma sunulan dinlenme alanları, kütüphane, mutfak ve kafeteryanın bulunduğu 320 m²'lik sosyal alan bulunmaktadır. Açık ofis kullanıcılara ayrıca eğitim, iş geliştirme desteği, danışmanlık/mentorlük, sekreteryaya hizmeti, donanım ve yazılım altyapısı da ücretsiz olarak sunulmaktadır.

Merkezde adaylara yönelik yenilikçi ve yaratıcı eğitimlerin verilmesi için 21 MAC bilgisayardan oluşan MAC Laboratuvarı, 21 PC bilgisayardan oluşan PC Laboratuvarı ve teorik eğitimlerin verilmesi için de bir adet sınıf bulunmaktadır.

3.7. Bulguların Analizi

3.7.1. KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerine Yönelik Bulgular

2017-2019 yılları arasında KÜGİM'de gerçekleştirilen KOSGEB sertifikalı uygulamalı girişimcilik eğitimleri hakkında bilgiler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitime İlişkin Bilgiler

Yıl	Eğitim Sayısı	Başvuru Sayısı	Kabul edilen Yararlanıcı Sayısı	Sertifika Alan Yararlanıcı Sayısı
2017	8	575	205	151
2018	9	655	226	217
2019	12	840	288	267
TOPLAM	29	2070	719	635

KÜGİM'de gerçekleştirilen KOSGEB uygulamalı girişimcilik eğitimleri talep doğrultusunda düzenlenmektedir. Açılan eğitimler merkezin web sitesi www.kugim.com.tr ve KOSGEB'in sitesinde ilan edilerek başvuruya açılmaktadır. Başvurular KOSGEB'in 2019 yılında getirmiş olduğu kural çerçevesinde e-devlet sistemine üzerinden yapılmakta ve listeler KOSGEB tarafından KÜGİM'e iletilmektedir. Listelerde yer alan başvurular başvuranın iş fikri, sektörü, eğitimi, deneyimi gibi kriterler üzerinden tekrar değerlendirilerek son kayıt listeleri belirlenmektedir.

Tablo 4’te görüldüğü gibi girişimcilik eğitimlerine yönelik talep her yıl artış göstermiş bu doğrultuda açılan eğitim sayısı da artmış ve toplam 29 eğitim gerçekleştirilmiştir. 2018 yılında sertifika alanların başvuru yapanlara oranında 2017 yılına göre yaklaşık %23’lük bir yükselme olduğu görülürken 2019 yılında bu oran 2018’e göre bir miktar düşmüştür. Üç yıl içinde eğitimlere toplam 719 kişi kabul edilirken toplam 635 kişi sertifika almıştır. Sertifika alamayan 84 kişi KOSGEB’in devamlılık kurallarını yerine getirmemiştir.

KÜGİM’de düzenlenen uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin ardından iş planını hazırlayarak KOSGEB’e sunan ve iş planı kabul edilen 32 girişimci hibe almaya hak kazanmış ve şirketini kurmuştur.

3.7.2. Yenilikçilik ve Yaratıcılık Odaklı Eğitimlere Yönelik Bulgular

Bilişim sektörü günümüzde rekabetin en üst düzeyde olduğu, sürekli gelişim ve değişimin yaşandığı, Ar-Ge ve inovasyona büyük kaynakların aktarıldığı en önemli sektörlerden biri haline gelmiştir. Bu çerçevede KÜGİM’de girişimci adayları yenilikçi ve yaratıcı girişimciliğin yaygınlaştırılması için teknoloji odaklı inovatif eğitimler ve model uygulamalarla desteklenmektedir. Küçükçekmece Halk Eğitim Müdürlüğü ile imzalanan protokol çerçevesinde düzenlenen eğitimleri başarıyla tamamlayanlara Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) onaylı sertifika verilmekte böylelikle katılımcılara profesyonel iş arama sürecinde destek olunmaktadır. Ekonomik ve sosyal bütünleşmeye katkı sağlanması amacıyla hedef kitleye yönelik 2017-2019 arasında verilen eğitimler ve katılımcı sayıları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Yenilikçilik ve Yaratıcılık Odaklı Eğitimlere İlişkin Bilgiler

Yıl	Eğitim Adı	Eğitim Süresi (Saat)	Başvuru Sayısı	Yararlanıcı Sayısı
2017	IOS ile Mobil Programlama	104	259	44
	Android ile Mobil Programlama	192	228	21
	Web Tasarım	192	260	18
2018	AB Hibe Fonlarına Yönelik Proje Döngüsü Yönetimi	24	150	40
	81 Siber Kahraman Eğitimi	-	-	15
	Mobil Oyun Programlamaya Giriş	80	78	15
	Mobil Oyun Geliştirme	180	92	46
	Illustrator Geliştirme ve Uyum Eğitimi	80	75	25
	Android ile Mobil Programlama	64	65	25
	IOS ile Mobil Programlama	160	85	55
	Pyhton Geliştirme ve Uyum Eğitimi	64	48	20
	Photoshop Geliştirme ve Uyum Eğitimi	64	42	25
	Sibertehdit İstihbaratı	84	65	24
2019	Sosyal Medya Uzmanlığı ve Dijital Pazarlama	84	286	24
	Sap 2000 Yapı Sistemi Modelleri Eğitimi	64	51	25
	Revit ile Mimari Modelleme	64	55	20
	SolidWorks ile Endüstriyel Tasarım	64	175	23
	Blockchain Teknolojileri	6	98	20
	Linux Sunucu Yönetimi	64	110	28
	Pyhton Programlama Dili	64	240	25
	Mobil Oyun Programlama	144	160	81
	SPSS ile Veri Analizi	84	128	22
	E-Ticaret Sitelerinin Planlanması ve Yönetimi	64	260	28
	Java ile Oyun Programlama	64	200	20
	TOPLAM	2054	3210	689

KÜGİM’de 2017-2019 yılları arasında belirlenen plan doğrultusunda 22 farklı eğitim açılmıştır. Bu eğitimlere toplam 3210 başvuru alınmış, merkez kapasitesi doğrultusunda toplam 689 katılımcı yararlanabilmiştir.

3.7.3. Açık Ofis Kullanıcılarına Yönelik Bulgular

KÜGİM’de girişimcilik eğitimi olarak girişimini hayata geçirmiş 11 girişimci aktif olarak açık ofisi kullanmaktadır. Merkezin girişimciliğe ve açık ofisi kullanan yararlanıcılara yönelik etkisinin ölçülmesi, hizmetlerin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için açık ofis kullanıcılarına yönelik bir memnuniyet anketi yapılmış ve girişimcilerle birebir görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ankete açık ofisten yararlanan girişimcilere ilişkin bilgiler aşağıdaki tablolarda verilmektedir.

Tablo 6: Açık Ofis Yararlanıcılarının Demografik Bilgileri

Değişken	Kategori	Kişi Sayısı	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	8	72,7
	Kadın	3	27,3
Yaş	18-30	2	18,2
	31-40	5	45,5
	41-50	3	27,3
	51 ve üzeri	1	9,1
Eğitim	Lise	2	18,2
	Önlisans	2	18,2
	Lisans	4	36,4
	Yüksek Lisans	2	18,2
	Doktora	1	9,1

Ankete katılan açık ofis yararlanıcılarının yaklaşık yarısı 31-40 yaş aralığında, %72,7’si erkek ve %63,6’sı lisans veya daha yüksek öğrenim seviyesine sahiptir.

Tablo 7: Açık Ofis Yararlanıcılarının Sektörlere Göre Dağılımı

Sektör	Kişi Sayısı	Yüzde
Bilişim	6	54,5
İnşaat	2	18,2
Tekstil	1	9,1
Kozmetik	1	9,1
Eğitim	1	9,1

Tablo 7'ya göre, ankete katılan girişimcilerin ağırlığını %54,4 ile bilişim sektörü oluşturmaktadır. Bilişim sektörünü %18,2 ile inşaat sektörü takip ederken tekstil, kozmetik ve eğitim sektörü %9,1'er paya sahiptir. Merkezde ağırlıklı olarak bilişim sektörüne yönelik girişimlerin yer alması KÜGİM'in girişimci adaylarının yenilikçi ve yaratıcı eğitimler sayesinde bütüncül yaklaşımlar ile işlerini kurmaları hedefiyle örtüşmektedir.

Tablo 8: Açık Ofis Yararlanıcılarının Daha Önce Yaptığı İş

Daha önce çalışıyorsanız hangi işi yapıyordunuz?	Kişi Sayısı	Yüzde
İşçi	3	30,0
Aynı işte ücretli çalışma	5	50,0
Aynı işi evde yapma	1	10,0
Aile şirketi	1	10,0

Katılımcıların 10'u girişimci olmadan önce çalıştıklarını belirtmişlerdir. Çalışanların yarısı aynı işte ücretli olarak çalıştığını ifade etmiştir. Buna göre önceki işte elde edilen bilgi ve tecrübenin yeni iş kurmada etkili faktör olduğu görülmektedir.

Tablo 9: Açık Ofis Yararlanıcılarının Girişimde Bulunma Nedeni

Girişimde bulunma nedeni	Yanıt sayısı	Yüzde
Bağımsız çalışma isteği	9	20,9
Deneyim ve bilgi sahibi olmak	8	18,6
Yüksek kazanç elde etme isteği	4	9,3
İstihdam imkanları yaratmak	7	16,3
Önceki işinden memnuniyetsizlik	2	4,7
Ekonomik sıkıntılar	3	7,0
Girişimci kişilik özellikleri	7	16,3
Aile işini devralma	0	0,0
İş bulamamak	0	0,0
Uygun eleman temini	0	0,0
Uygun materyal temini	2	4,7
Pazarda tanınmamış olmak	1	2,3
Aile ile ilgili sorunlar	0	0,0
Mentor desteği	0	0,0

KÜGİM'deki girişimcilere sorulan “Sizi girişimciliğe iten nedenler nelerdir?” sorusuna katılımcıların birden fazla seçeneği işaretleyebileceği belirtilmiş, böylelikle yanıt veren 11 kişi olmakla beraber çoklu seçenek işaretlenmesiyle 43 yanıt alınmıştır. Girişimcilere göre bağımsız çalışma isteği %20,9 ile kendilerini girişimciliğe iten en önemli etkenken bu yanıtı %18,6 ile deneyim ve bilgi sahibi izlemektedir. Aile işini devralma, iş bulamamak, uygun eleman temini, aile ile ilgili sorunlar ve mentor desteği ise girişimciler tarafından bir etken olarak görülmemiştir.

Tablo 10: Girişimde Karşılaşılan Zorlukların Önem Derecesi

Önem derecesi	Sermaye temini	Bürokratik işlemler	Deneyimsizlik	Bilgi eksikliği	Uygun yer seçimi	Kiraların yüksek olması
Çok önemli	%63,6	%27,3	%9,1	%9,1	%9,1	%45,5
Önemli	%27,3	%54,5	%18,2	%18,2	%27,3	%27,3
Kısmen	%9,1	%9,1	%36,4	%45,5	%45,5	%18,2
Önemli değil	%0,0	%9,1	%18,2	%27,3	%9,1	%9,1
Hiç önemli değil	%0,0	%0,0	%18,2	%0,0	%9,1	%0,0

Açık ofis girişimcilerinden girişimcilerini hayata geçirirken sermaye temini, bürokratik işlemler, deneyimsizlik, bilgi eksikliği, uygun yer seçimi, kiraların yüksek olması gibi karşılaştıkları zorlukları önem derecesine göre ayrı ayrı belirtmeleri istenmiştir. Bu çerçevede girişimciler sermaye teminini %63,6 ile çok önemli, bürokratik işlemleri %54,5 ile önemli, kiraların yüksek olmasını ise %45,5 ile çok önemli olarak ifade etmişlerdir. Deneyimsizlik, bilgi eksikliği, uygun yer seçimi sırasıyla %36,4, %45,5 ve %45,5 ile kısmen önemli zorluklar arasında değerlendirilmiştir.

Tablo 11: Girişimcilere Yönelik Devlet Destekleri Hakkında Bilgi Düzeyi

Devlet destekleri hakkında bilginiz var mı?	Kişi Sayısı	Yüzde
Evet	8	72,7
Hayır	0	0,0
Kısmen	3	27,3

Tablo 12: Ulusal Destek Mekanizmalarına Erişim Durumu

Ulusal destek mekanizmalarına ulaşabiliyor musunuz?	Kişi Sayısı	Yüzde
Evet	7	63,6
Hayır	3	27,3
Kısmen	1	9,1

Tablo 13: Desteklerin Girişimcilerin İhtiyaçlarını Karşılama Durumu

KOSGEB, TÜBİTAK girişimci desteklerinin girişimcilerin ihtiyaçlarını karşıladığını düşünüyor musunuz?	Kişi Sayısı	Yüzde
Evet	4	36,4
Hayır	3	27,3
Kısmen	4	36,4

Açık ofis yararlanıcılarına girişimcilere yönelik devlet destekleri (KOSGEB, TÜBİTAK, vb.) hakkında bilginiz sahibi olup olmadıkları, bu destek mekanizmalarına ulaşip ulaşamadıkları ve KOSGEB, TÜBİTAK girişimci desteklerinin girişimcilerin ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığı sorulmuştur. Girişimcilerin %72,7'si devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtirken %63,6'sı bu destek mekanizmalarına ulaşabildikleri yanıtını vermiştir. Girişimci ihtiyaçlarının karşılanma noktasında girişimcilerin %36,4'ü karşıladığı, yine aynı oranda kısmen karşıladığı yönünde görüş belirtmiştir.

Tablo 14: Girişimcilerin KÜGİM Açık Ofisten Yararlanma Süresi

Ay	Kişi Sayısı	Yüzde
1-5	3	27,3
6-12	5	45,5
13-18	1	9,0
19-24	2	18,2

KÜGİM açık ofiste girişimcilerin %27,3'ü 1-5 ay, %44'ü 6-12 aydır merkezde yer alarak kendilerine sunulan hizmetlerden yararlanmaktadır. Verilere göre, açık ofiste yer alan girişimlerin %72,8'i 1 yıl içinde merkeze kaydedilmiş geri kalan %27,2'si ise 1 ila 2 yıl boyunca bu merkezde programa alınmıştır. KÜGİM açık ofis hizmetlerinden yararlanma süresi 6-12 ay arasındır ancak girişimcinin projesinin durumuna göre eğer gerekiyorsa bu süre KÜGİM yönetimi tarafından 24 aya kadar uzatılabilmektedir.

Bu girişimcilerin 5'i girişimini bir adım öteye taşıyarak şirketleşmiştir.

Tablo 15: Girişimcilerin KÜGİM’de Yer Almaktaki Öncelikli Nedenleri

Önem Derecesi	Açık ofisi ücretsiz kullanabilme	Fiziksel avantajlar	Hizmet Kalitesi	Üniversitelerle iş birliği	Mentorlük/ Danışmanlık desteği
Çok önemli	%81,8	%36,4	%45,5	%27,3	%27,3
Önemli	%18,2	%54,5	%36,4	%27,3	%18,2
Kısmen	%0,0	%9,1	%18,2	%36,4	%45,5
Önemli değil	%0,0	%0,0	%0,0	%0,0	%0,0
Hiç önemli değil	%0,0	%0,0	%0,0	%9,1	%9,1

Açık ofis girişimcilerinin, KÜGİM’de yer almaktaki öncelikli nedenlerini önem derecesine göre belirtmeleri istenmiştir. Bu soruda açık ofisi ücretsiz kullanabilme, fiziksel avantajlar, hizmet kalitesi, üniversitelerle iş birliği, mentorlük/danışmanlık desteği için ayrı ayrı cevaplandırmaları istenmiştir. Buna

göre girişimciler %81,8 ile açık ofisi ücretsiz kullanabilmeyi çok önemli olarak nitelendirmiştir. KÜGİM'in fiziksel avantajları %54,5 oranında önemli olarak görülürken, hizmet kalitesi %45,5 oranında çok önemli, üniversitelerle gerçekleştirilen iş birliği %36,4 oranında, mentorlük/danışmanlık desteği ise %45,5 oranında kısmen önemli olduğu girişimciler tarafından belirtilmektedir.

Tüm unsurlar birlikte değerlendirildiğinde açık ofisin ücretsiz kullanımı, fiziksel avantajlar ve hizmet kalitesinin çok önemli ve önemli yanıtında yoğunlaştığı; üniversitelerle iş birliği ile mentorlük/danışmanlık desteklerine ilişkin önemlilik düzeyinin kısmen önemli düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda KÜGİM'de verilen tüm hizmetlerin girişimciler açısından önemli olduğu ancak açık ofisin ücretsiz kullanılması, fiziksel avantajlar ve hizmet kalitesinin KÜGİM'de yer almaktaki en önemli etken olduğu görülmektedir.

Tablo 16: KÜGİM'in Girişimciliğe Etkisi

KÜGİM'in girişimciliğinize olumlu etki ettiğini düşünüyor musunuz?	Kişi Sayısı	Yüzde
Evet	10	%90,9
Hayır	0	%0,0
Kısmen	1	%9,1

KÜGİM açık ofis kullanıcıları “KÜGİM'in girişimciliğinize olumlu etki ettiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna %90,9 oranında olumlu yanıt vermiştir. Tablo 16'ya göre ankete katılan büyük çoğunluğu girişimcilik, kuluçka merkezi sürecinin gelişimleri için önemli olduğunu düşünmektedir.

Tablo 17: Açık Ofis Yararlanıcılarının Diğer Girişimcilerle İş Birliği Durumu

KÜGİM’de yer alan diğer girişimcilerle iş birliği yapıyor musunuz?	Kişi Sayısı	Yüzde
Evet	2	18,2
Hayır	3	27,3
Kısmen	6	54,5

Girişimcilerin KÜGİM’deki diğer girişimcilerle %54,5 oranında kısmen bir iş birliği içinde olduğu görülmektedir. Buradan KÜGİM içi girişimcilerin güçlü bir iş birliği içerisinde olmadığı söylenebilir. Girişimciler arasında bilgi transferinin sağlanması, ortak projelerde çalışılması, bilgi ve tecrübenin paylaşılması için girişimcileri bir araya getirecek ara mekanizmaların oluşturulması gerekmektedir.

Tablo 18: KÜGİM’de Verilen Hizmetlerden Memnuniyet

KÜGİM’de verilen hizmetlerden memnun musunuz?	Kişi Sayısı	Yüzde
Evet	8	72,7
Hayır	0	0,0
Kısmen	3	27,3

Tablo 19: KÜGİM’in Fiziksel Olanaklarından Memnuniyet

KÜGİM’in fiziksel olanaklarından memnun musunuz?	Kişi Sayısı	Yüzde
Evet	10	90,9
Hayır	0	0,0
Kısmen	1	9,1

Tablo 20: KÜGİM’deki Danışmanlık/Destek Hizmetlerinden Memnuniyet

KÜGİM’in sunduğu danışmanlık/destek hizmetlerinden memnun musunuz?	Kişi Sayısı	Yüzde
Evet	7	63,6
Hayır	0	0,0
Kısmen	4	36,4

Yararlanıcılara KÜGİM’de verilen hizmetlerden, fiziksel olanaklarından ve sunduğu danışmanlık ve destek hizmetlerinden memnun olup olmadıkları sorulmuştur. Buna göre yararlanıcıların verilen hizmetlerden genel memnuniyeti %73, fiziksel olanaklardan memnuniyeti %90,9, sunulan danışmanlık ve destek hizmetlerinden memnuniyet oranı ise %63,6 gibi yüksek düzeylerde dir. Yararlanıcıların danışmanlık ve destek hizmetlerinden memnuniyeti yüksek olsa da genel ve fiziksel memnuniyet oranından daha düşüktür.

TARTIşMA VE DEĞERLENDİRME

Çağımızda iktisadi ve sosyal gelişme açısından girişimciliğin önemi artmış, ekonomilerin büyümesi ve gelişmesinde girişimciliğin katkısı oldukça önem kazanmıştır. Sürdürülebilir ekonomik büyüme, kalkınma, işsizliğin azaltılması gibi hedeflere ulaşmak için girişimcilik kritik bir role sahiptir. Girişimcilik özellikle genç işsizliği azaltarak iş fırsatları yaratmakta, ekonomik ve toplumsal standartları yükseltmektedir. Bu nedenle tüm dünyada girişimcilik ekosisteminin desteklenmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Ülkemizde de yenilikçi girişimciliğin ve girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi için ulusal strateji belgeleri, planları ve raporlarında eylem ve hedefler belirlenmiştir. KOSGEB tarafından hazırlanan Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (GİSEP) ile ülkemizde girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak, güçlü bir ekosistem oluşturmak ve girişimciliği geliştirmek amacıyla altı müdahale alanı, stratejik hedefler ve bu hedefler çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşlarca 2015-2018 döneminde yürütülecek eylem ve projeler belirlenmiştir.

2015-2018 Sanayi Strateji Belgesi'nde teknolojik ürün üretme sürecinin ticarileştirme aşamasının güçlendirilmesi, teknoloji transferine yönelik ara yüzlerin oluşturulması ve yenilikçi girişimciliğin geliştirilmesi gibi konular üzerinde durulurken; Onuncu Kalkınma Planı'nda girişimcilik yeteneklerinin ve girişimci sayısının artırılmasına yönelik ihtiyaca işaret edilmekte ve finansman imkânlarının ise arz ve talep yönlü geliştirilmesi gerektiğinin altı çizilmektedir.

Bu belge, plan ve raporlarda belirlenen eylem ve hedefler doğrultusunda girişimcilerin eğitimi, desteklenmesi, girişimciliğin özendirilmesi, geliştirilmesine yönelik üniversiteler, belediyeler ve özel girişimler aracılığıyla Teknopark, Teknoloji Transfer Ofisi, Girişimcilik Merkezi, Kuluçka Merkezi gibi yapılar kurularak girişimcilik ekosisteminin gelişmesi, girişimcilerin fikirlerini hayata geçirmesi ve sürdürülebilir büyüme sağlanabilmesi amacıyla çeşitli destekler sunulmaktadır.

Ülkemizde 2000'li yılların başı itibariyle kurulmaya başlayan kuluçka merkezleri literatürde fiziki alanı, iş destek hizmetleri, kümelenme ve ağ destek

hizmetleriyle başarılı girişimler yaratma sürecini hızlandıran ve sistemleştiren yapılar olarak tanımlanmaktadır. Yeni girişimlerin hayatta kalma ve büyüme beklentilerini önemli ölçüde iyileştiren bu yapıların temel hedefi finansal olarak bağımsız ve kendi ayakları üzerinde durabilen başarılı işletmeler ortaya çıkarmaktır.

Bu araştırma ile girişimcileri desteleyerek gelişimini hızlandırmak üzere kurulan girişimcilik ve kuluçka merkezlerinin, girişimciliğin geliştirilmesindeki önemini ve rolünü bir ön kuluçka olarak faaliyet gösteren Küçükçekmece Girişimcilik ve İnovasyon Merkezi (KÜGİM) örneği özelinde incelenmesi amaçlanmıştır.

Küçükçekmece ve çevre ilçelerde gerçekleştirilen analizlerde bölgenin girişimcilik potansiyelinin artırılması yönünde çalışmalar yapılması gerekliliği doğrultusunda girişimci adaylarının yenilikçi ve yaratıcı eğitimler ile işlerini kurmaları için desteklenmesi, ekonomik ve sosyal hayata katkı sağlanması için İSTKA desteğiyle açılan KÜGİM, bölge halkına ve girişimcilere yenilikçi eğitimler ve girişimcilik eğitimleri vererek girişimci adaylarının en kırılgan oldukları ilk yıllarında ofis, iletişim altyapısı, danışmanlık vb. ihtiyaçlarını karşılamayı ve sürdürülebilir girişimler oluşturulmasına katkı sunmayı hedeflemektedir.

Girişimcilik merkezlerinin girişimciliğin geliştirilmesindeki rolünün KÜGİM özelinde incelendiği çalışmada merkezdeki açık ofis hizmetlerinden yararlanan 11 girişimciye anket uygulanmış, yüzyüze görüşmeler de gerçekleştirilerek merkezin girişimciliklerine etkisi betimleyici yöntemle analiz edilmiştir. Bununla birlikte merkezdeki çeşitli eğitim faaliyetlerinden yararlanan bireylerle yapılan görüşmeler araştırma kapsamında aktarılmıştır.

KÜGİM’de Küçükçekmece Belediyesi ve KOSGEB İstanbul İkitelli Müdürlüğü ile imzalanan protokol çerçevesinde KOSGEB sertifikalı uygulamalı girişimcilik eğitimleri verilmektedir. KÜGİM’de 2017-2019 yılları arasında talep doğrultusunda toplam 29 KOSGEB uygulamalı girişimcilik eğitimi gerçekleştirilmiştir. Bu eğitimlere 2070 kişi başvururken eğitimlere kabul edilen 719 katılımcının 635’i gerekli kriterleri sağlayarak sertifika almaya hak kazanmıştır.

Sertifika almasının ardından iş planını hazırlayarak KOSGEB'e sunan ve iş planı kabul edilen 32 girişimci hibe almaya hak kazanmış ve şirketini kurmuştur. Girişimcilik eğitimlerine başvuru sayısında her yıl artış olduğu görülmektedir. Merkezde yapılan çalışmalar ve eğitimler ile girişimciliğe ilişkin ilçe genelinde bir farkındalık yaratıldığı ifade edilebilir.

Merkezden elde edilen raporlar incelendiğinde sertifika alamayan 84 kişinin bir kısmı KOSGEB'in devamlılık kurallarını yerine getirmemiş, büyük bir kısmı ise eğitimi ilk günden yarıda bırakmıştır. Raporlarda bazı yararlanıcıların sadece eğitime katılarak KOSGEB hibelerini almaya hak kazanabilecekleri, aldıkları hibeyi iş kurma harici başka amaçlar için kullanabilecekleri vb. yönünde fikir sahibi oldukları ancak eğitimin ilk gününde şartları öğrendikten sonra eğitimin geri kalanına katılmak istemediklerini görülmektedir. Bu doğrultuda katılımcıların KOSGEB destekleri konusunda yetersiz veya yanlış bilgiye sahip olduğu, bu yanlış algıyı düzeltmek için farklı mecralar aracılığıyla bilgilendirme yapılması gerektiği sonucuna varılabilir.

KÜGİM'de girişimci adayları yenilikçi ve yaratıcı girişimciliğin yaygınlaştırılması için teknoloji odaklı inovatif eğitimler ve model uygulamalarla desteklenmektedir. Bu kapsamda 2017-2019 yılları arasında 22 farklı eğitim açılarak toplam 689 katılımcının yararlanması sağlanmıştır. Günümüzde rekabetin en üst düzeyde olduğu, sürekli gelişim ve değişimin yaşandığı, Ar-Ge ve inovasyona büyük kaynakların aktarıldığı en önemli sektörlerden biri haline gelen bilişim sektörüne yönelik bu eğitimler ile sektörün eleman ihtiyacının karşılandığı ve yenilikçi girişimciliğe katkı sağlandığı belirtilebilir.

Ankete katılan açık ofis yararlanıcılarına, KÜGİM'den memnuniyetleri, girişimde bulunma nedenleri, karşılaştıkları zorluklar, devlet destekleri, KÜGİM'de yer alma nedenleri gibi sorular yöneltilerek girişimcilik merkezlerinin girişimciliğin gelişmesine etkisi ölçülmesi amaçlanmıştır.

Yararlanıcılarının yaklaşık yarısı 31-40 yaş aralığında, %72,7'si erkek ve %63,6'sı lisans veya daha yüksek öğrenim seviyesine sahiptir. Açık ofis yararlanıcılarının cinsiyet durumu ele alındığında erkeklerin kadınlara oranla

girişimciliğe daha fazla eğilim gösterdiği söylenebilir. Kadınların girişimciliğe daha fazla teşvik edilmesi gerekmektedir. Tabloya göre 31-40 yaş grubundaki girişimcilerin diğerlerine kıyasla yeni bir girişimde bulunmak ya da iş kurmak için daha nitelikli olduğu ifade edilebilir.

Ankete katılım sağlayan 11 girişimcinin ağırlıklı bir bölümü bilişim teknolojileri alanında faaliyet göstermektedir. Girişimcilerin 10'u daha önce de çalıştığını ifade ederken, yarısı daha önce aynı işte ücretli çalışmaktadır. Buna göre önceki işte elde edilen bilgi ve tecrübenin yeni iş kurmada etkili faktör olduğu grlmektedir. Girişimcilerin %72,8'i yaklaşık bir yıldır merkezde yer alarak kendilerine sunulan hizmetlerden yararlanmaktadır. Açık ofis girişimcilerinin 5'i şirketini kurarak girişimciliğini bir adım öteye taşıyabilmiştir. Girişimciler kendilerini girişimciliğe iten en önemli etken olarak bağımsız çalışma işteğini görmektedir. Bu etkeni alanda deneyim ve bilgi sahibi olmaları, istihdam yaratma işteği ve girişimci kişilik özellikleri izlemektedir.

Yararlanıcılar girişimlerini hayata geçirirken en çok zorlandıkları konuları önem derecesine göre sermaye temini, kiraların yüksek oluşu ve bürokratik işlemler olarak sıralamıştır. Açık ofis girişimcilerinin ağırlıklı bir çoğunluğunun KGM'in fiziksel olanaklarından, sunulan danışmanlık ve destek hizmetlerinden memnun olduğu grlmektedir. KGM'den duyulan memnuniyet, girişimcilerin işlerine odaklanma ve sürdürülebilir büyümeyi sağlama açısından doğru yerde olduklarından duydukları inancın bir göstergesi olarak görülebilir. Yararlanıcılar merkez tarafından verilen hizmetlerin yeni fikirlerini girişime dönüştürmede olumlu etkilediği konusunda hemfikirdir. Bu erevede KGM'in girişimcileri yeniliğe doğru teşvik ettiği sonucuna varılabilir.

Ayrıca girişimcilerin büyük çoğunluğu KGM'in girişimciliklerine olumlu etki ettiğini düşündüklerini belirtmiş, kuluçka merkezi sürecinin gelişimleri için önemli olduğunu düşünmektedir. Girişimcileri KGM'de yer almaktaki öncelikli nedenlerini önem derecesine göre belirtmeleri istendiğinde girişimciler açık ofisi ücretsiz kullanmayı en önemli etken olarak görmektedir. Fiziksel avantajlar ve hizmet kalitesi de önem derecesi yüksek etkenler arasında yer alırken üniversitelerle

iş birliği ve mentorluk danışmanlık hizmetleri diğer etkenlere göre oranlandığında daha az önemli görülmüştür. Bu doğrultuda KÜGİM’de verilen tüm hizmetlerin girişimciler açısından önemli olduğu ancak açık ofisin ücretsiz kullanılması, fiziksel avantajlar ve hizmet kalitesinin KÜGİM’de yer almaktaki en önemli etken olduğu ifade edilebilir. Girişimcilik ve kuluçka merkezlerinin amacı gelişimin henüz çok erken aşamasında olan girişimcileri desteklemektedir. Girişimcilerin en temel sorunları sermaye temini ve ofistir. Girişimcilik ve kuluçka merkezlerin sunduğu ücretsiz hizmetler potansiyel girişimciler için en çekici hizmetlerdir.

Girişimcilerin KÜGİM’deki diğer girişimcilerle sınırlı bir iş birliği içerisinde olduğu söylenebilir. Girişimciler arasında bilgi transferinin sağlanması, ortak projelerde çalışılması, bilgi ve tecrübenin paylaşılması için girişimcileri bir araya getirecek ara mekanizmaların oluşturulması gerekliliği yapılan görüşmeler ve incelenen belgeler neticesinde de anlaşılmaktadır.

Girişimciler KOSGEB, TÜBİTAK gibi devlet kurumlarının destek sahibi olduklarını, ulaşmada çok sorun yaşamadıklarını ancak girişimcilerin ihtiyaçlarını karşılaması noktasında yeterli görmediklerini ifade etmektedir. İhtiyaçlar noktasında girişimciler devlet desteklerini hakkında ulaşabildikleri yetkililerin kendilerine yeterli vakit ayırmadığı için bu desteklerin ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığı noktasında net bir fikir sahibi olmadıklarını altını çizmekte, ayrıca iş kurulumu noktasında devlet desteklerinin miktarlarının artırılması ve hibe destek sürecinin daha kısa sürede tamamlanması yönünde görüş bildirmektedir.

KÜGİM’in yenilikçi uygulamalar ve model çalışmalarla girişimcilere yönelik hizmetlerinin niteliğinin artırılarak İstanbul girişimcilik ekosistemi içerisinde etkinliğinin artırılmasına ve girişimcilere daha iyi hizmetler sunulmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Merkezde kısa ve orta vadede tasarım ve teknoloji odaklı eğitimlerin çeşitlendirilmesi; yenilikçi ve yaratıcı fikirleri olan ancak fikirlerini hayata geçirmek için desteğe ihtiyacı olan girişimci adayları için ön kuluçka faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması; girişimcilerin fikirlerini yüksek etki yaratan, sürdürülebilir ve

ölçeklenebilir şirketlere dönüştürmelerini desteklemek, farklı alanlardaki rehberlik, iş bağlantıları, akademisyenlere ulaşım ve yatırımcı ağı destekleri ile başarılı girişimlerin doğmasına olanak sağlamak üzere girişim hızlandırma programlarının düzenlenmesi; girişimcilerin teorik olarak kurguladıkları iş modellerinin teknik ve pazar boyutunda mentor gözetiminde gerçekleştirebilmesi için mentorluk havuzunun genişletilmesi; teknoloji geliştirme içerikli, ticari değer taşıyan, yenilikçi-yaratıcı iş fikirleri olan girişimci adaylarının iş fikirlerini hayata geçirmelerini teşvik etmek amacıyla proje ve fikir yarışmalarının organize edilmesi; başarılı ve büyüme potansiyeli yüksek girişimcilerin büyüme ve girişim sermayesi yatırımları alabilmeleri için yatırımcı-girişimci buluşmalarının düzenlenmesi; girişimcilerin geliştirdikleri ürünleri 3 boyutlu hale getirip test etme, yatırımcıların görüşüne, deneyimine sunma, pazara giriş sürelerini kısaltma ve seri üretim öncesi risklerini analiz etme imkanı bulabilecekleri 3D prototipleme laboratuvarının kurulması; girişimcileri bir platformdan takip edebilmek, iletişimi sağlamak, ilerleme ve memnuniyetini ölçebilmek amacıyla girişimci gelişim takip sisteminin kurulması planlanmaktadır.

Böylelikle bölgenin yeni teknolojileri kullanabilme ve/veya yenilik üretme kapasitesinin geliştirilmesi; bilgi ve teknoloji üretimi ve ekonomik değere dönüştürülmesine yönelik girişimcilik kapasitesinin artırılması; Ar-Ge, ürün/hizmet yeniliği, fikri mülkiyet hakları ve ticarileştirme konularında farkındalığın ve iş birliklerinin artırılması sağlanabilecektir.

Literatürde yer alan girişimcilik merkezlerinin girişimciliğin geliştirilmesinde etkisinin incelendiği araştırmalardaki gibi bu çalışma aracılığıyla da KÜGİM'in Türkiye'de girişimciliğin gelişmesinde olumlu etkisinin olduğu söylenebilir. KÜGİM açık ofis hizmetleri, eğitim, danışmanlık, mentorluk, altyapı hizmetleri gibi girişimcilerin birtakım giderlerini ücretsiz olarak karşılayarak yeni girişimcilerin işletme maliyetlerini azaltmasına, gelişmesine, sürdürülebilir büyümesine destek olmakta dolayısıyla girişimcilik ekosisteminin gelişmesine katkı sunmaktadır.

Günümüzde kamu kurumlarının, sivil toplum örgütlerinin ve özel sektör kuruluşlarının girişimcilik konusuna olan ilgileri sayesinde girişimcilik ve yenilik

alanında ciddi bir ivme yaşanmaktadır. Bu sayede ekosistemin genişlemesi ve derinleşmesi yönünde faydalı sonuçlar elde edilmektedir. Türkiye'nin verimlilik odaklı ekonomi seviyesinden inovasyon odaklı ekonomiye geçebilmesi için girişimcilik kültürünün yaygınlaşması, girişimcilik ekosistemi içerisinde sürdürülebilir iş birliklerinin artması ve başlangıç firmalarının (start-up) desteklenmesi gibi alanlarda ciddi ilerlemelerin kaydedilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Finans olanakları, kültürel yapı, destekleyici faaliyetler, beşeri sermaye ve pazar gibi ekosistemin bileşenlerinin her birinde mevcut eksikliklerin giderilmesi ile girişimcilik ekosisteminin nitelikli bir yapıya kavuşması önem arz etmektedir.

SONUÇ

KÜGİM girişimciliğin gelişmesine olumlu etki etmekte, kuluçka merkezi sürecinin girişimcilerin gelişimini desteklemektedir.

Merkezde verilen hizmetler girişimcilerin yeni fikirlerini girişime dönüştürmesini olumlu yönde etkilemekte, KÜGİM girişimcileri yeniliğe doğru teşvik etmektedir.

Girişimcilerin en temel sorunları sermaye temini ve ofistir. Girişimcilik ve kuluçka merkezlerin sunduğu ücretsiz hizmetler potansiyel girişimciler için en çekici hizmetlerdir. Açık ofisin ücretsiz kullanımı girişimcilerin KÜGİM’de yer almasında en önemli etkidir.

Girişimcilerin kendilerini girişimciliğe iten en önemli etken bağımsız çalışma isteğidir. Ayrıca daha önceki işte elde edilen bilgi ve tecrübe yeni iş kurmada etkili faktördür.

Merkezde gerçekleştirilen girişimcilik eğitimlerine başvuru sayısında her yıl artış olmuş, merkezde yapılan çalışmalar ve eğitimler ile girişimciliğe ilişkin ilçe genelinde bir farkındalık yaratılmıştır.

KÜGİM’de yenilikçi ve yaratıcı girişimciliğin geliştirilmesine yönelik gerçekleştirilen teknoloji odaklı eğitimlerle bilişim sektörünün eleman ihtiyacının karşılanmasına ve yenilikçi girişimciliğin artmasına katkı sunulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aernoudt, Rudy: “Incubators: Tool for Entrepreneurship?”, **Small Business Economics**, C. XXIII, 2004, s.127-135.
- Ağca, Veysel,
Yumuşakipek, Handan,
D.: “Günümüzde Girişimcilik Trendini Yükselten Güçler”, **Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular**, Ed. Erdoğan Kaygın, Bülent Güven, İstanbul, Siyah İnci Yayınları, 2015, s. 11-33.
- Akpınar, Selma: **Girişimciliğin Temel Bilgileri**, Kocaeli, Umuttepe Yayınları, 2011.
- Altıparmak, Aytekin: “Türkiye’de Cumhuriyetin İlk Yıllarında Mütteşebbis Sınıfının Gelişimi”, **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, No: 13, 1998, s. 169-181.
- Alpkan, Lütfühak,
Keskin, Halit, Zehir,
Cemal: “Girişimcilik Hisleriyle Girişimcilik Potansiyeli Arasındaki İlişki: Gebze ve Civarındaki Girişimciler Üzerine Bir Saha Araştırması”, **21. Yüzyılda KOBİ’ler Sempozyumu**, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimagosa, Kıbrıs, 2002.
- Arıkan, Semra: **Girişimcilik: Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular**, Ankara, Siyasal Kitabevi, 2002.
- Arıkboğa, Şebnem, F.: **Yönetim Becerileri**, İstanbul, Der Yayınları, 2013.
- Aslan, Yasemin: “Türkiye’de Büyüme-Odaklı ve Yenilikçi Bir Girişimcilik Politika Çerçevesi Geliştirme ve Politika Açıklarının Belirlenmesi”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2009.

- Aşkın, Ayşin, Nehir, Selin, Vural, Sercan, Ö.: “Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı ve Gelişimi”, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, C. VI, S. 2, 2011, s. 55-72.
- Aytaç, Ömer: “İktisadi ve Sosyal Gelişme Açısından Girişimcilik”, **Journal of Academic Studies**, C. VII, No: 26, 2005, s. 79-102.
- Bedük, Aykut: **Karşılaştırmalı İşletme Yönetim Terimleri Sözlüğü**, Konya, Atlas Kitabevi Yayınları, 2012.
- Bøllingtoft, Anne, Ulhøi, John, P.: “The Networked Business Incubator-Leveraging Entrepreneurial Agency?”, **Journal of Business Venturing**, C. XX, 2005, s. 265-290.
- Brockhaus, Robert, H.: “Risk Taking Propensity of Entrepreneurs”, **Academy of Management Journal**, C. XXIII, No: 3, 1980, s. 509-520.
- Busulwa, Richard, Birdthistle, Naomi, Dunn, Steve: **Startup Accelerators: A Field Guide**, New Jersey, John Wiley & Sons, 2020.
- Candan, Hakan: “Osmanlı’dan Günümüze Türk Topraklarında Girişimcilik Serüvenine Dair Bir Değerlendirme”, **Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, C. I, S. 2, 2011, s. 157-174.
- Cansız, Mehmet: **Türkiye’nin Yenilikçi Girişimcileri: Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Örneği**, TC Kalkınma Bakanlığı, 2013.
- Cantillon, Richard: **Essai Sur La Nature De Commerce En General**, Çev. Henry Higgs, London, Macmillan Pub., 1755.

- Coulter, Mary, K.: **Entrepreneurship in Action**, New Jersey, Prentice Hall Inc., 2001.
- Covin, Jeffrey, G.,
Slevin, Dennis, P.: “A Conceptual Model of Entrepreneurship as Firm Behavior”, **Entrepreneurship Theory and Practice**, C. XVI, No: 1, 1991, s. 7-19.
- Creswell, John, W: **Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches**, Sage Publications, 2003.
- Creswell, John, W: **Educational Research Planning, Conducting And Evaluating Quantitative and Qualitative Research**, International Pearson Merrill Prentice Hall, 2008.
- Creswell, John, W: **Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches**, Sage Publications, 2013.
- Çakmak, Orhan: “Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi”, **Piyasa Dergisi**, S. 315, 2003, s. 61-77.
- Çokgezen, Murat: **Türkiye’de Devlet, Girişimcilik ve Yerel Kalkınma**, İstanbul Ticaret Odası, 2012.
- Davies, Philip: “Contributions From Qualitative Research” **What Works**, 2000, s. 291-316.
- Demirez, Murat, Cebeci, Rıfat: “Türkiye’de Girişimciliğin Tarihçesi ve Girişimcilerin Sosyolojik Profili”, **KOSGEB GGM Ulusal Girişimcilik Raporu**, 2. Bölüm, Ankara
- Denzin, Norman, K.,
Lincoln, Yvonna, S.: **Handbook of Qualitative Research**. Thousand Oaks: Sage Publications, 1994, s. 1-17.
- Dichter, Giordano, EBN Ekibi: **The Smart Guide to Innovation-Based Incubators**, European Union, European BIC Network, 2010.
- Doğan, Binali: **Örgüt Kültürü**, İstanbul, Beta Basım Yayın, 2010.

- Doğaner, Aysan, E.: **Girişimcilik Okulu**, İstanbul, Kuraldışı Yayıncılık, 2014.
- Durukan, Tülin: “Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi”, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, C. I, S. 2, 2007, s. 25-37
- Drucker, Peter, F.: **Innovation and Entrepreneurship**, New York, Harper& Row Pub., 1985.
- European Commission Enterprise Directorate-General **Benchmarking of Business Incubators-Final Report**, Centre for Strategy & Evaluation Services, 2002.
- Erdal, Cengiz, Çınar, Ali: “Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti’nde Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi”, **Uluslararası Girişimcilik ve Kariyer Sempozyumu, 1-3 Kasım 2013, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi**, Ed. Mehmet Marangoz, 2013.
- Ercan, Salih, Gökdeniz, İsmail: “Girişimciliğin Gelişim Süreci ve Girişimcilik Açısından Kazakistan”, **Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 49, 2009, s. 59-82.
- Erol, Yücel, Yayar, Rüştü, İnce, Ali, Rıza: “Bölgesel Kalkınmada İş Geliştirme Merkezlerinin Önemi ve Stratejik Plan Geliştirme Süreçleri”, **Yerel Yönetimler Üzerine Seçme Yazılar**, Ed. Furkan Beşel, Fatih Yardımcıoğlu, Sakarya, Başköprü Yayınları, 2017, s. 95-126.
- Ersoy, Hüseyin: “Kültürel Çevrenin Girişimcilik Tercihine Etkisi”, **Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi**, C. II, S: 1, 2010, s. 71-77

- Gartner, William, G.: “Who is an Entrepreneur? is the Wrong Question”, **Entrepreneurship: Theory and Practice**, Summer 1989, s. 47-68.
- Gümüőoğlu, Şevkinaz, Karaöz, Burcu: “Tarihsel Süreçte Girişimcilik: Muğla Örneği”, **Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi**, C. I, S. 1, 2014, s. 97-116.
- Hackett, Sean, Dilts, David: “A Systematic Review of Business Incubation Research”, **The Journal of Technology Transfer**, C. XXIX, 2004, s. 55-82.
- Hisrich, Robert, D., Peters, Michael, P.: **Entrepreneurship**, 6. Edition, New York, McGrawHill Education, 2002.
- Hoepfl, Marie, C.: “Choosing Qualitative Research: A Primer For Technology Education Researchers”, **Journal of Technology Education**, C. IX, S. 1, 1997, ss. 47-63
- İraz, Rıfat: **Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve KOBİ’ler**, Konya, Çizgi Kitabevi, 2005.
- Johansson, Rolf: “On case study methodology”, **Open house International**, C. XXXII S. 3, 2007, s. 48-54.
- Johnson, R., Burke, Christensen, Larry: **Educational Research: Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches**, Thousand Oaks, CA, Sage Publications, 2019.
- Johnson, R. Burke, Onwuegbuzie, Anthony J: “Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose Time Has Come.” **Educational Researcher**, C. XXXIII S. 7, 2004, s. 14-26.
- Keleş, Murat, K., Tunca, Mustafa, Z.: “Türkiye’deki Teknokentlerin Mevcut Durumun İncelenmesi”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S. 11, 2010, s. 1-22.

- Kepenek, Yakup, Yentürk, Nurhan: **Türkiye Ekonomisi**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 2001.
- Marangoz, Mehmet: **Girişimcilik**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2017.
- Monasterio, Laura, Casadinho, Catarina, Yildiz, Huriye: **A Manual on Establishing a Business Incubator**, Ed. Bremley Lyngdoh, Zek Dundar, Istanbul Kultur University
- Morris, Michael, H.: **Entrepreneurial Intensity: Sustainable Advantages for Individuals, Organizations and Societies**, Westport, CA., Quorum Books, 1998.
- Mucuk, İsmet: **Modern İşletmecilik**, İstanbul, Türkmen Kitabevi, 2001.
- Muzyka, Daniel, De Koning, Alice, Churchill, Neil: “On Transformation and Adaptation: Building the Entrepreneurial Corporation”, **European Management Journal**, C. XXIII, No: 4, 1995, s. 346-362.
- Müftüoğlu, Tamer: **İşletme İktisadı**, Ankara, Olgaç Matbaası, 1989.
- Müftüoğlu, Tamer, v.d.: **Girişimcilik**, Ed. Yavuz Odabaşı, Eskişehir, AÖF Yayınları, 2005.
- Nişancı, Şükrü: **15.-16. Yüzyıllarda Osmanlı İktisat Zihniyeti**, İstanbul, Okumuş Adam Yayınları, 2002.
- Oakey, Ray, Groen, Aard, Cook, Gary, Van der Sijde, Peter: **New Technology-based Firms In The New Millennium**, Emerald Group Publishing, 2015.
- OECD **A Framework For The Development and Financing Of Dynamic Small and Medium Sized Enterprises In Turkey**, 2005.

- OECD “Technology Incubators: Nurturing Small Firms”,
OECD Publications Service,
<http://www.oecd.org/dataoecd/35/11/2101121.pdf>,
1997, (21.11.2019)
- Öktem, Mustafa, K.,
Aydın, Mehmet, D.,
Ekinci, Serdar: “Türkiye’de Girişimciliğin Geliştirilmesinde
KOSGEB’in Rolü ve Önemi”, **Sosyo Ekonomi**, S. 1,
2007.
- Önce, Asım, G.,
Marangoz, Mehmet,
Erboy, Nedret: “Ekonomik Büyüme ve Kalkınmada Girişimciliğin
Rolü ve Önemi”, **International Conference on
Eurasian Economies**, 2014, s. 1-14.
- Özdoğan, Burak: **Girişimciliğin Desteği Olarak Üniversite Kuluçka
Merkezleri, Türkiye Perspektifi**, 2016.
- Özmen, İbrahim: “Girişimcilik Kavramı ve Girişimciliğin Gelişimi”,
Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi, Ed. Kahraman
Çatı, 2016, s. 3-30.
- Özmen, İbrahim: “Yönetim Becerileri ve Liderlik”, **Girişimcilik ve
İnovasyon Yönetimi**, Ed. Kahraman Çatı, 2016, s.
183-211.
- Özçelik, Özer, Tuncer,
Güner: “Atatürk Dönemi Ekonomi Politikaları”, **Afyon
Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. No:
9, 2007, s. 253-266.
- Özgüven, Ali: **İktisadi Düşüncüler- Doktrinler ve Teoriler**,
İstanbul, Filiz Kitabevi, 1992.
- Öztürk, İbrahim: **Girişimcilik Raporu**, İstanbul: İktisadî Girişim ve İş
Ahlâkı Derneği (İGİAD), 2008.
- Crowe, Sarah, v.d.: “The Case Study Approach”, **BMC Medical Research
Methodology**, S. 11, 2011, s. 1-9.

- Patton, Michael Quinn: “Enhancing The Quality and Credibility of Qualitative Analysis”, **Health Services Research**, C. XXXIV, S. 5, 1999, S. 1189-1208.
- Patton, Michael Quinn: **Qualitative Research and Evaluation Methods**, Thousand Oaks, CA, Sage Publications, 2001.
- Rumelt, Richard, P.: “Theory, Strategy and Entrepreneurship”, **Handbook of Entrepreneurship Research-Interdisciplinary Perspectives**, Ed. Sharon A. Alvarez, Rajshree Agarwal, Olav Sorenson, USA, Springer, 2005, s. 11-32
- Schumpeter, Joseph, A.: **Theory of Economic Development**, Cambridge, Harvard University Press, 1934.
- Schumpeter, Joseph, A.: “Change and the Entrepreneur Postulates and Patterns for Entrepreneurial History”, **Economic Theory and Entrepreneurial History**, Prepared by the Research Center in Entrepreneurial History, Harvard University, Cambridge, Harvard University Press, 1949.
- Schumpeter, Joseph, A.: **The Theory of Economic Development**, New York, Oxford University Press, 1978.
- Smilor, Raymond, W.: “Managing The Incubator System: Critical Success Factors To Accelerate New Company Development” **IEEE Transactions On Engineering Management**, C. III, 1987, s. 146-155.
- Sönmez, Asuman, Toksoy, Andaç: “Türkiye’de Girişimcilik ve Türk Girişimci Profili Üzerine Bir Analiz”, **Yönetim ve Ekonomi**, C. XXI, S. 2, 2014, s. 41-58.
- Stake, Robert, E.: **The Art of Case Study Research**, Thousand Oaks, CA, Sage Publications.

- Stevenson, Howard, H., Jarillo, Carlos: “A Paradigm of Entrepreneurship: Entrepreneurial Management”, **Strategic Management Journal**, C. XI, 1990, s. 17-27.
- Şimşek, Şerif M., Çelik, Adnan: **İşletme Yönetimi**, Konya, Eğitim Yayınevi, 2013.
- Tepe, Serap, Zaim, Abdül, Halim: “Türkiye ve Dünyada Teknopark Uygulamaları: Teknopark İstanbul Örneği”, **İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 29, 2016, s. 19-43.
- Timmons, Jeffrey: **New Venture Creation: Entrepreneurship for the 21st Century**, 5. Edition, Boston, McGrawHill Education, 1998.
- Top, Seyfi: **Girişimcilik Keşif Süreci**, İstanbul, Beta Yayıncılık, 2012.
- Tutar, Hasan, Altınkaynak, Fırat: **Girişimcilik: Temel Girişimcilik ve İş Kurma Süreci**, Ankara, Detay Yayıncılık, 2014.
- TÜGİAD **Ekonomik Kalkınmada Girişimciliğin Önemi ve Değişen Girişimcilik Nitelikleri**, İstanbul, Türkiye Genç İş Adamları Derneği, 2013.
- Uygun, Ramazan, K.: **Girişimcilik Teori ve Yaklaşımları**, Bursa, Ekin Yayınevi, 2018.
- Udell, Gerald, G.: “Are Business Incubators Really Creating New Jobs By Creating New Business And New Products”, **Journal of Product Innovation Management**, C. 7, S. 2, 1990, s. 108-122.
- Ürper, Yılmaz, v.d.: **Girişimcilik ve İş Kurma**, Ed. Yılmaz Ürper, Eskişehir, AÖF Yayınları, 2012.

- Yelkikalan, Nazan: “Başarılı Girişimcilikte Cinsiyetin Rolü: Kadın ve Girişimciler”, **ÇOMÜ Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, C. I, No: 1, 2006, s. 45-54
- Yin, Robert, K.: “The Case Study as a Serious Research Strategy”, **Knowledge**, C. XXX, S. 1, 1981, s. 97-114.
- Yin, Robert, K.: **Case Study Research: Design and Methods**, Beverly Hills, CA, Sage Publishing, 1994.
- Yin, Robert, K.: **Case Study Research: Design and Methods**, Thousand Oaks, CA, Sage Publications, 2009.
- Zhang, Haiyang, Sonobe, Tetsushi: “Business Incubators in China: An Inquiry Into The Variables Associated With Incubatee Success”, **Economics: The Open-Access, Open-Assessment E-Journal**, C. IV, S. 7, 2011, s. 1-27.

EK-1: ANKET SORULARI

Bu anket formu, “TÜRKİYE’DE GİRİŞİMCİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİNDE GİRİŞİMCİLİK VE KULUÇKA MERKEZLERİNİN ROLÜ: KÜÇÜKÇEKMECE GİRİŞİMCİLİK VE İNOVASYON MERKEZİ (KÜGİM) ÖRNEĞİ” konulu Yüksek Lisans Tezi için veri toplama aracı olarak hazırlanmış olup, belirtilen bu bilimsel amacı dışında kesinlikle kullanılmayacaktır. Bu bakımdan isim belirtmenize gerek yoktur. Ankette yer alan ifadelere ilişkin vereceğiniz en doğru cevap, sizin mevcut durum hakkındaki görüşünüz olacaktır. Vereceğiniz cevapların görüşlerinizi yansıtıcı biçimde ve samimi olması araştırmanın amacına ulaşmasında önemli ölçüde katkılar sağlayacaktır. Bu bakımdan desteklerinizi esirgemeyeceğinize olan inancımızla, katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Tez Öğrencisi

Tez Danışmanı

Özgür ORAN

Prof. Dr. Halim KAZAN

İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

1. Yaşınız

- ☐ 18-30
- ☐ 31-40
- ☐ 41-50
- ☐ 51 ve üzeri

2. Cinsiyetiniz

- ☐ Kadın
- ☐ Erkek

3. Eğitim Durumunuz

- ☐ İlköğretim (İlkokul-ortaokul)
- ☐ Lise
- ☐ Ön Lisans (2 yıllık yüksek okul)
- ☐ Lisans (4 yıllık)

- ☐ Yüksek Lisans
- ☐ Doktora
- ☐ Diğer

4. Girişiminizin/Şirketinizin Faaliyet Alanı (Sektör)

.....

5. Şirketinizi kurdunuz mu?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Diğer

6. Daha önce çalışıyorsanız hangi işi yapıyordunuz?

- ☐ Memur
- ☐ İşçi
- ☐ Aynı işte ücretli çalışma
- ☐ Aynı işi evden yapma
- ☐ Diğer

7. Girişimde bulunma nedeniniz nedir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Bağımsız çalışma isteği
- ☐ Deneyim ve bilgi sahibi olmak
- ☐ Yüksek kazanç elde etme isteği
- ☐ İstihdam imkanları yaratmak
- ☐ Önceki işinden memnuniyetsizlik
- ☐ Ekonomik sıkıntılar
- ☐ Girişimci kişilik özellikleri
- ☐ Aile girişimini devralma
- ☐ İş bulamamak
- ☐ Uygun eleman temini
- ☐ Uygun materyal temini
- ☐ Pazarda tanınmamış olmak

- Aile ile ilgili sorunlar
- Mentor desteği
- Diğer

8. Girişiminizi hayata geçirirken karşılaştığınız zorlukların önem derecesini belirtiniz.

Önem derecesi	Sermaye temini	Bürokratik işlemler	Deneyimsizlik	Bilgi eksikliği	Uygun yer seçimi	Kiraların yüksek olması
Çok önemli						
Önemli						
Kısmen						
Önemli değil						
Hiç önemli değil						

9. Girişimcilere yönelik devlet destekleri (KOSGEB, TÜBİTAK, vb.) hakkında bilginiz var mı?

- Evet
- Hayır
- Kısmen

10. Ulusal destek mekanizmalarına (KOSGEB, TÜBİTAK, vb.) ulaşabiliyor musunuz?

- Evet
- Hayır
- Kısmen

11. KOSGEB, TÜBİTAK girişimci desteklerinin girişimcilerin ihtiyaçlarını karşıladığını düşünüyor musunuz?

- Evet
- Hayır
- Kısmen
- Fikrim yok

12. KÜGİM açık ofisi kaç aydır kullanıyorsunuz?

- ☐ 1-5 Ay
- ☐ 6-12 Ay
- ☐ 13-18 Ay
- ☐ 19 Ay ve Üzeri

13. KÜGİM’de yer almaktaki öncelikli nedenlerinizi, önem derecesine göre lütfen belirtiniz.

Önem Derecesi	Açık ofisi ücretsiz kullanabilme	Fiziksel avantajlar	Hizmet Kalitesi	Üniversitelerle iş birliği	Mentorlük/ Danışmanlık desteği
Çok önemli					
Önemli					
Kısmen					
Önemli değil					
Hiç önemli değil					

14. KÜGİM’in girişimciliğinize olumlu etki ettiğini düşünüyor musunuz?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Kısmen
- ☐ Fikrim Yok

15. KÜGİM’de yer alan diğer girişimcilerle iş birliği yapıyor musunuz?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Kısmen

16. KÜGİM’de verilen hizmetlerden memnun musunuz?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Kısmen

17. KÜGİM'in fiziksel olanaklarından memnun musunuz?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Kısmen

18. KÜGİM'in sunduğu danışmanlık/destek hizmetlerinden memnun musunuz?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Kısmen

19. KÜGİM'de verilen eğitimlerden memnun musunuz?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Kısmen